

Értesítések

varróleányok felvétel.
n.
n irsz. Nyugtalanok
ga.
nő helyben, vagy vi-
zvezetőnek, vagy a
Szives megkereséseket
es" jeligére a kiadóba.
olcsón, szép portálos
Széchenyi tér 39. sz.

egy két szoba konyha,
Str. Paris (Papp ucca)

tanuláshoz egy part-
bécsi nő és kitűnő
tanit. Cimeket a ki-
t.

éjterem! Rendkívüli
velmes kiszolgálás.
saját készítményein
Cluj, Calea Regala

adó azonnal a vashid
palotában. Házmester
k vagy nők, kik ötezer
fújthatnak, privát fel-
vételnek napi keres-
m a kiadóban.

elyezkedést, illetve fix
és esetleg házasság
által is, több nyelven
és jó jellemű, minden
egbizható fiatalembert
kérve „diszkretió biz-
kiadóhivatalhoz.

itő „Megbízható” jel-
ánlatok az „Uj Kelet”

APTE" S. A. R. Buer-
42. keres néhány első
Kolozsvár részére, me-
provizió ellenében. Ke-
as uraknak biztos állás-
tok kor és eddigi tevé-
se mellett Kendé Lipó
Ferdinand 35. (Uran-
retnek.

edelőző üzetbe, vagy
s. izr. érettségizett al-
nileg képzett fiatalemb-
ódu családok ajánlata-
kérem az „Uj Kelet”

Olcsó és Dickens könyvek

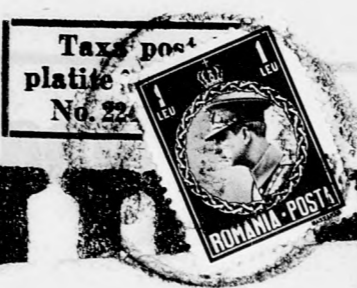
- ok I-IV. kötet 125
- 6 I-II. kötet 70
- Klub I-IV. kötet 130
- kaságok boltja 77
- prakozások I-II. 300
- m olcsó könyvek
mlet királykisasz- 51
- ok utitársak 448 102
- Perene élete 248 68
- a film 220 oldal 68
- Aranykarika 54
- Aranykarika 84
- renn urunk füze 54
- renn urunk kötve 84
- rienne füze 54
- rienne kötve 84
- phatok az

Könyvosztályban

költés előzetes be-
vegen is), vagy utá-
véttel.

AZ UJ KELETBEN
Z ÜZLET LELKE

XIV. ÉVF. * 104. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
május 12 Kedd
5691 ÉV Ijar 25

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK:**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet
és
Szerkesztő Robert
Cikk
forrá
Kézír
megő.

Budapest

Disztér 2 11 e 8

Levél egy zsidó választópolgárhoz

Ön két kérdésre kér tőlünk sürgős feleletet. Engedje meg, hogy itt a nyilvánosság előtt adjuk meg a választás kérdéseire, egyrészt, mert így jut el a leghamarabb Önhöz, másrészt, mert bizonyára sokan tették fel magukban ezeket a kérdéseket, csak nem volt elég idejük, vagy energiájuk, hogy eljuttassák illetékes helyre azokat.

Az Ön első kérdése így szól: Miért állít fel az Országos Zsidó Párt önálló listákat olyan megyékben ahol a zsidó lakosság alacsony arányszáma miatt már eleve kizárt dolog, hogy a listának akár egyetlen jelölje is bejuthasson a parlamentbe.

Ennek a kérdésnek a felvetése logikus és plauzibilis mindazok előtt, akik nem ismerik a Romániában érvényben lévő választójogi törvényt. Mihelyt azonban végiglapozzuk ennek a törvénynek paragrafusait, azonnal megkapjuk rá a feleletet. A mi választójogi törvényünk ugyanis a proporcionális elvén épül fel és az országosan leadott szavazatok száma dönti el, hogy az egyes pártok hány mandátumot kapnak és milyen arányban lesznek képviselve a parlamentben. Ahhoz, hogy valamely párt egyáltalán képviselőhöz jusson, szükség van arra, hogy az egész országban leadott szavazatoknak legalább két százalékát elérje. Az a párt, amely nem kapja meg az össz-szavazatok két százalékát, nem lehet képviselve a parlamentben.

Az 1927 évi választások alkalmával például 2 millió 800 ezer szavazatot adtak le s ennél fogva minden pártnak legalább 56 ezer szavazatra volt szüksége, hogy a mandátum-felosztásnál figyelembevegyék. Voltak pártok, amelyek alig néhány száz szavazattal hiánya miatt estek el a képviselőtől. Így például Averescu tábornok pártja közel 55 ezer szavazatot kapott, a cuzisták is elérték az 53 ezeret, de minthogy nem érték el az össz-szavazatok két százalékát, nem juthattak mandátumhoz sem.

Ezekből az adatokból már láthatja, miért szükséges a Zsidó Pártnak jelölő listákat felállítani olyan helyeken is, ahol a jelölteknek semmi kilátásuk sem lehet a megválasztásra. A választójogi rendszerünk teszi szükségessé, hogy ne hagyjunk elkallódni egyetlen zsidó szavazatot sem, mert talán ép az a szavazat fog hiányozni a megkívánt szám eléréséhez. A mostani választások alkalmával előreláthatólag egymillióval több választó fog az urnák elé járulni s így a Zsidó Pártnak közel 80 ezer szavazatra van szüksége ahhoz, hogy képviselőjét beküldhesse a parlamentbe. Teljesen mindegy, hogy hol adják le ezeket a szavazatokat, mert a Hunyad megyében leadott zsidó szavazat épp úgy a Zsidó Párt javára lesz elkönyvelve, mint a hotinmegyei.

Számon kell tartanunk tehát minden zsidó szavazatot s a lelkiismeret parancsára kell tennünk ezekben a sorsdöntő napokban, hogy minden zsidó tisztában legyen kötelességével. Minden zsidónak, aki a szavazófülke elzárta falai mögé lép, tudnia kell, hogy talán éppen az ő szavazata fogja eldönteni, vajjon a most összeülő parlamentben lesz-e szószólója a zsidó jogoknak és zsidó követeléseknek, talán az ő szavazatán fog mulni, hogy az elkövetkező parlamenti ciklus alatt nem-e lesz némaságra kényszerítve a zsidóság, védtelenül kiszolgáltatva az

önkények és a politikai pártok játékának. Nyolcvanezer zsidó szavazat! Ez kell legyen a mi választási jelszavunk. Ahhoz, hogy e jelszóból valóság legyen, minden zsidónak hűségesen és fegyelmetten kell teljesítenie kötelességét.

A másik kérdés, amelyet hozzánk intéz, már nem olyan jóindulatu, mint az első. Azt kérdezi Ön, vállalhat-e komoly ember jelölést olyan listán, amelynek semmi kilátása nincsen a megválasztásra és nem-e érheti joggal a szereplési viselkedés vádját azokat, akik ilyen listákon jelöltséget vállalnak.

A kartell tárgyalások elhuzódása miatt 8 nappal elhalasztják a választásokat

Személyi ellentétek miatt szakadás állt be a nemzeti parasztpárt vidéki szervezeteiben. A szociáldemokraták, Stere és Bratianu Gheorghe önállóan indulnak a választásokon

A minisztertanácson formulát keresnek a községi és megyei tanácsok felosztatására

Bucuresti-Bukarest, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási front most már kialakultnak mondható. A különböző kartell-tárgyalások befejezést nyertek s az egyetlen változás a mai helyzetben már csak az lehet, hogy a kormány esetleg mégis kartellt fog kötni dr. Lupuval. A kormány különböző választási megegyezések révén széleskörű frontot biztosított magának és valószínűnek látszik, hogy a mandátumok 60—70 százalékát meg fogja szerezni magának. A nemzeti parasztpárt és az avereszkánusok kétségbeesett erőfeszítésekkel indulnak a választási küzdelemben, hogy megfelelő számú helyet tudjanak a maguk számára a parlamentben kiharcolni.

Tülekedés és személyi acsarkodások a nemzeti parasztpártban

A nemzeti parasztpártban mint azt megirtuk a jelölések megejtésénél súlyos nehézségek merültek fel. Ma délután megtörtént a párt máramarosi listájának letétele. Listavezetőként dr. Lázár Illés volt képviselő szerepel. Emiatt dr. Joga volt prefektus és Bales volt szenátor kiléptek a nemzeti parasztpártból bejelentették csatlakozásukat a Stere-féle független frakciókhoz és ennek jelével külön indulnak a választási küzdelemben. Fogarason dr. Dobrescu Aurel jelöltetése ellen zudult fel az ottani párttagozat. Clintiu volt szenátus alelnök kijelentette, hogy erkölcsi lehetetlenség dr. Dobrescu Aurel jelöltetését elfogadni, amikor nincs kizárva, hogy közelebről különböző bűncselekmények miatt letartóztatják. Valószínű, hogy itt is két nemzeti parasztpárti lista lesz. A harmadik szakadás Csernovichban következett be. Itt az egyik listavezető: Sauciu Saveanu volt tartományi igazgató, a másik Neamtu volt prefektus.

Elhalasztják a választásokat

A Curentul tudni véli, hogy a kar-

Aki csak csöppnyi politikai iskolázottsággal rendelkezik, nyomban látja, hogy csak kicsinyesség és szüklátó-körűség diktálhatja ezt a kérdést. A romániai és erdélyi zsidó közélet legkiválóbb vezető-embeire vállaltak jelöltséget a zsidó listákon a legreménytelenebb helyeken is, mert éppen ezzel akarták dokumentálni, hogy ebben a politikai harcban az egész zsidóság egységes. Számosan vállaltak jelöltséget, akik azelőtt soha politikával nem foglalkoztak s akiknek számára ez a szerepvállalás valóban súlyos áldozatot jelent. De meghozták ezt az áldozatot a romániai zsidóság magasabb és távolabbi céljai érdekében s mert ezek a célok csak ezen az utop

közelíthetők meg. Am ha áldozatot jelent a jelöltség-vállalás, de ugyanakkor megtiszteltetés is. Mert ha a zsidó listán szereplők nem is lehetnek mind megválasztva, de mégis a mi jelöltjeink ők, az ország zsidóságának kiválasztottjai, akiket a közbizalom méltónak talált arra, hogy az első zsidó listán szerepeljen a nevük. Történelmi jelentősége van annak a lépésnek, amelyre Románia zsidósága most határozta el magát s a késő utókor fel fogja jegyezni azoknak nevét, akik ennek a történelmi eseménynek aktív részesei voltak. Ezekre a most lehelyezett és lehelyezendő zsidó listákra büszkeséggel fognak majd feltekinteni az eljövendő zsidó generációk.

tell-tárgyalások elhuzódása miatt a kormány nyolc nappal elhalasztja a választásokat. Ehhez mérten, a parlament összehívása is csak június 25-én történik meg.

A szociáldemokraták 36 megyében indulnak

A szociáldemokraták 36 megyében nyújtottak be önálló listát. A párt tegnap a fővárosban két látogatott népgyűlést tartott és ezzel megkezdte a választási agitációt.

Bratianu Gerge megkezdte a kampányt

Bratianu George lakásán tegnap megbeszélést tartottak pártjának megfoglyakozott fővárosi vezetői. Istrate Micescut, Valjeanut és Inspirt a párt kizárta sorából, miután nevezettek már előzőleg írásban tudatták Bratianuval, hogy visszavették akciószabadságukat. A tegnapi értekezlet a fővárosi agitáció megszervezésével foglalkozott. Bratianu George több vidéki táviratot mutatott híveinek, amelyek helyeslik magatartását és vidéki szervezeteinek hűségéről biztosítják.

Felosztják a községi tanácsokat?

Tegnap minisztertanács volt, amelyről hivatalos kommunikét még nem tettek közzé. Az Universul szerint a minisztertanács foglalkozott az egyes községi és városi tanácsok ellen beérkezett panaszokkal és megfelelő intézkedéseket fog tenni e panaszok megvizsgálására. Tudomására jutott a kormánynak, hogy az ellenzék a kamattörvénnyel kapcsolatban agitál és azt állítja, hogy a kormány felémetti a kamatlábat.

A minisztertanács azokkal szemben, akik hamis hírekkel nyugtalanítják a közvéleményt, a Maniu-kormány által megszavazott alarntörvényt fogja alkalmazni. Foglalkozott a kormány a tisztviselőkérdéssel is és úgy határozott, hogy mindazokat, akik kortesszolgálatuk jutalmául lettek tisztviselőkké kinevezve, eltávolítják a köztisztviselői karból, a politikai okokból elmozdított tisztviselőket pedig revízió alá veszik.

A minisztertanáccsal kapcsolatosan az Universul úgy értesül, hogy ismét szóba kerül a községi és megyei tanácsok felosztatásának kérdése. Egyes miniszterek rámutattak arra, hogy vannak községi és megyei tanácsok, amelyek szabotálják a kormány munkáját. Felmerült a kérdés, hogy a községi és megyei tanácsokat en bloc oszlassák-e fel a közigazgatási törvény módosítása révén, vagy pedig a felosztatás egyenként történjék-e meg. Ugyancsak felmerült az a terv, hogy a megyei delegációk elnökeit elmozdítják helyükről és hatáskörüket a politikai prefektusokra ruhazzák át.

Az Adeverul és a Lupta élesen támadják a kormányt ezen terve miatt. Az Adeverul szerint ideje volna már véget vetni annak a rendszernek, hogy minden kormányváltozás egyttal az összes közigazgatási szervek kicserélését is jelenti.

Jorga kénytelen lesz kartellt kötni Lupuval

Bucuresti-Bukarest, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfő délután hat órakor Jorga miniszterelnök és dr. Lupu hosszas megbeszélést folytattak egymással. Mint ismeretes, Lupu még az elmúlt héten kartellt kötött a kormánnyal, amely azonban felborult. Időközben azonban a kormány kilenc megyében lupista listavezetővel terjesztette be listáit. Ezeket a jelöléseket vissza lehetne ugyan vonni, ebben az esetben azonban a kormány elveszítené az első helyet a választási szavazólapon, amit el akar kerülni. A lupista listavezetők így kénytelenek a kormánylista élén maradni, mert a választási törvény értelmében két párt listáján nem jelölhetik magukat.

Lupu a választások tíz nappal való elhalasztását kérte Jorgától, hogy a jelölések visszavonásával kapcsolatos formalitásoknak eleget lehessen tenni. Az Adeverul szerint azonban nincs kizárva, hogy az utolsó pillanatban mégis megkötik a kartellt.

Uj kartellek

Legújabbban a következő választási kartellek jöttek létre: Stere és a Kamatellenes Liga, valamint a kormány és az ukránok között. Ez utóbbi három mandátumot fog kapni a kormánylistán.

Véres zavargások és forgalmi sztrájk Madridban

Megtámadták a konzervatív újságokat, az egyik kiadóhivatalát felgyújtották

Páris, május 11. Madridból érkező táviratok szerint az új spanyol köztársaság konszolidációja nem megy végbe olyan tempóban, mint ahogyan az mostanáig hinni lehetett. Az utóbbi hetekben a politikai ellentétek különösen a polgári köztársaságiak és a munkáspártok között erősen kiéleződtek és a bolsevisták is helyet követelnek maguknak a kormányban. Minthogy ezt a követelést többszörösen kerekén visszautasították, a kommunisták zavargása egyre nagyobb méreteket ölt. Az általános zavart újabbán a monarchisták is kihasználják, akik ismét erősen szervezkednek. A konzervatív pártok új neveik alatt erős választási propagandát fejtenek ki, amelyeknek során nem egy helyen éltették a száműzött XIII. Alfonz királyt is. Az egyik gyűlésen jelen volt köztársaságiak megrohanták a monarchista vezetők autóját, négyet felgyújtottak és a bentülőket véresre verték. Ha a rendőrség nem lépett volna közbe, a monarchista vezetők a tömeg bizonyára meglincseli. A felzúgott tömeg ezután a monarchista egyesülés háza elé vonult, amelyet felakartak gyújtani és csak a rendőrök erőteljes közbelépésének köszönhető, hogy ez a tervük nem sikerült. A tüntetőket széjjeloszlatták, ezek azonban gyorsan összeverődtek és az ABC című spanyol újság háza elé vonultak. A rendőrség idejekorán értesült a tüntetésről és polgárőröket vezényelt ki. A polgárőrség eleinte sikerrel nyomta vissza a tömeget, amely azonban rohamokat intézett a palota kapuja ellen. Már betörték a kaput és néhányan be nyomultak az újság hatalmas, üveggel fedett gépházába. Ekkor egy csapat rendőr érkezett a ház tulsó oldaláról, megszállták a házat és kizavarták a tüntetőket, akik már rombolni kezdtek. Az első emeleti ablakokból azután sortűzet adták az utcán álló tömegre, amely így kénytelen volt visszavonulni. Számos sebesülés történt.

Madridban szünetel a forgalom

Madrid, május 11. Az ABC című napilap előtt lezajlott véres kimeneteli tüntetés nyomán újabb tüntetések voltak. Ezekre menő tömeg állott meg a főposta közelében lévő belügyminiszteri palota előtt és követelte, hogy Mígvel Maura belügyminiszter azonnal mondjon le. A belügyminiszter ugyan köztársasági politikus, de általában konzervatív érzelműnek ismerik és a nép, amely kiharcolta a köztársaságot, attól tart, hogy a közeli választásokat a belügyminiszter a konzervatívok javára fogja irányítani. A monarchisták ellentüntetést rendeztek a palota előtt, ezt azonban a két tábor egymás között intézte el olyképpen, hogy a tulerőben lévő köztársaságiak

széjjelzavarták a monarchistákat. A republikánusok megtámadták az El Debate című lap kiadóhivatalát, amelynek berendezését felgyújtották. A közben monarchisták is tüntettek és verekezés közben megölték egy taxi soffőrijét. A soffőrök erre sztrájkba léptek és közbenjárásukra kiléptek a munkából a villamos alkalmazottak is.

Három spanyol köztársasági miniszter marannusoktól származik

Madrid, május 11. Az új spanyol kormány három tagjáról újabbán kétségtelenül bebizonyosodott, hogy marannus családok leszármazottai. Ezek: Alcala Zamorra miniszterelnök, Miguel Maura belügyminiszter és Fernando De-los-Rios igazságügyminiszter.

A belügyminiszter ősei

Maura belügyminiszterrel az egész országban tudták, hogy Palma de Mallorca szigetéről származott marannus szülőktől. Apja Antonio Maura, a híres politikus, nem egyszer említette, hogy azoknak a leszármazottja, akik kényszerből, hogy ki ne utasíttassanak az országból, felvették a kereszténységet. Fiatal korában ő maga is megtartotta a jomkipurt, a peszachot és számos egyéb zsidó rituálét. Zamorra és De-los-Rios olyan családok leszármazottai, akik az utóbbi két generációban semmiféle kapcsolatot nem tartottak fenn a zsidósággal. Nem valószínű, hogy ereikben sok keresztény vér folyna, minthogy a családban számos zsidó név tartotta fenn magát, mind a mai napig.

A sors különös akarata...

Fernando De-los-Rios egyébként mindig is meleg érdeklődést tanúsított a zsidó ügyek iránt és valahányszor a spanyol impérium alá tartozó marokkói zsidók valamit el akartak érni a kormánytól. De-los-Rioshoz fordultak, aki híres közjogász és sohasem titkolta, hogy ősei egykor Spanyolország híres rabbijai voltak. A köztársasági lapok közül néhányan

Madridban két nap óta szünetel a forgalom. A szocialisták és a polgári republikánusok radikális elemei ugyanis a megölt soffőrért olyan elégtételt követeltek a kormánytól, (konzervatív politikuskok letartóztatása, tiszok széde, a konzervatív egyesületek feloszlása) amit nem lehetett teljesíteni.

ezt a körülményt is megemlítik és azt írják, hogy a sors különös akarata valósult meg azzal, hogy éppen azok idézték elő a Bourbon-ház sarjának eltávolítását, akiknek ősei a zsidókat ki zavarták az országból.

Megsemmisítik a kiüzetési rendeletet

Madrid, május 11. Kormánykörökből szerzett információk szerint az 1492-ben kiadott és a zsidókra vonatkozó kiüzetési rendeletet ünnepélyes formák között fogja a kormány, mielőtt arra kellő nyugalma lesz, megsemmisíteni. Ez a rendelet ugyan már érvényét veszítette néhány évtizeddel ezelőtt, azonban demonstrációképpen a kormány hajlandó a külföld felé is dokumentálni a zsidók iránti becsülését.

A franciaországi Bayonne régi zsidó hitközség vezetősége Zamorra miniszterelnököt táviratilag üdvözölte kormányra lépése után. A miniszterelnök a táviratra megleghangu sürgönnyel válaszolt.

Ignatio Bauer, a Rotschild család egyik tagja, aki a spanyol vasutak építéskor, néhány évtizeddel ezelőtt, mint a Rotschild-ház megbízottja került Spanyolországba, a zsidók hitközségi elnökükké választották. Bauer elmondotta egyik zsidó küldöttségnek, hogy a kormány őszintén kívánja a zsidóknak Spanyolországba való bevándorlását. Egeelőre tömeges kivándorlásról nem lehet szó. Csakis töképezések és kvalifikált munkások jöhetnek tekintetbe. Bauer eljárt a

Ugyanazt
mert nem minden létezik
Sidal

kormányánál, amely haladéktalanul engedélyt adott arra, hogy a zsidók mint hitközség szervezkedhessenek, amit az eddigi kormányoknál nem lehetett elérni. A zsidók csak mint egyesület működhetnek. Madrid városa egyúttal temetőnek való telket is bocsátott a zsidók rendelkezésére.

Országépítő bizottságot akar az angol kormány Palesztinába kinevezni

Jeruzsálem, május 11. A Sowt el Ashab nevű arab lap rámutatva annak a lehetőségére, hogy az angol kormány át fogja megegyezzen vizsgálni a Palesztina-kérdés egész komplexumát. A lap kijelenti, hogy a palesztinai arab vezetők nem akarják szabotálni az angol kormányval való tárgyalásokat. A dolgok várható új fejlődése lehetővé fogja tenni az arab vezetőknek azt, hogy a jövő hetekben a kormánnyal hivatalos tanácskozásokat folytassanak.

Más forrásból úgy értesül a Zsidó Távirati Iroda, hogy a kormány az arab vezetőkkel közölte azt a szándékát, hogy egy országfejlesztő bizottságot fog kinevezni. A bizottság elnöke egy angol lesz, tanácsosai pedig egy zsidó és egy arab vezéregyhénység. A bizottság kormányhatósági hatáskörrel lesz felruházva.

Jeruzsálem, május 11. Május 3-án, vasárnap a jeruzsálemi lengyel konzulátus helyiségében ünnepélyes fogadtatás volt a lengyel alkotmány megalkotásának 140-ik évfordulója alkalmából. Az ünnepélyen Palesztina összes nemzetiségeinek világi és vallási képviselői vettek részt. Jóhatást keltezt általában, hogy a fogadáson megjelent a cionista exekutive tagja: Kish ezredes továbbá Jakob Meir főrabbi, valamint a nagymufti és Jeruzsálem arab polgármestere.

Marseille polgármestere — radikális szocialista. Párizsból jelentik: Marseilleben Ribot radikális szocialistát választották polgármesterré. A beiktatás alkalmával nagy politikai manifesztációkra készülnek.

Törökország a biztonság és béke légkörében kíván élni. Londonból jelentik: Angorában tegnap a kormánypárt értekezletét tartott, amelyen meghallgatták a kormányprogramot. Ezután Izmet pasa miniszterelnök a nemzetgyűlésben exozé keretében ismertette a kormánynyilatkozatot, amelyet a nemzetgyűlés egyhangúlag elfogadott. A kormányprogram kihangsúlyozza, hogy Törökország a biztonság és béke légkörében kíván élni s ezért minden törekvése arra irányul, hogy a belső és a külső békét megszilárdítsa.

Európai viszonylatban ARAD MARAD elsöhelyen a műbutor gyártásban

Székely butorcsarnokában, Cluj

SRADA REGINA MARIA No. 23—25.

vásárolhatnak kizárólag aradi iparművészek által tervezett és készített művészi vonalú butorokat.

LEGUJABB MODELEK, LEGOLCSÓBB ÁRAK:

hálószobák	10.000 lejtől
ebédlők	24.000 lejtől
ultramodern díofa uriszobák	20.000 lejtől

Különleges ultramodern konyhák, művészi kivitelben. Vidékieknek vásárlás esetén utikultság megtérítés. Bizományosok az egész ország területén kerestetnek.

A hét szenzációja Kolozsváron!

Pénteken, május hó 15-én

nyílik meg Kolozsvár és egész Románia legnagyobb, legszellősebb, legkényelmesebb és legpompásabb mozgója, az

OPERA MOZGÓ

a cluji Opera helyiségeiben.

Az új mozgónak a legkitűnőbb vetítő- és beszélő-apparátusa van, amelyet a vilámvilágnak legkiválóbb szakértői a legjobbnak ítélnék.

A kolozsvári közönség végre olyan mozgószínházi előadásokhoz jut, amelyeknél a képek a legkitűnőbb megvilágításban jutnak el a színház bármely helyén ülő nézőhöz, az arc minden eltorzulása nélkül és hibátlanul és tisztán lehet majd hallani a terem nagyságához mértén elhelyezett és méretezett hangszorok segítségével a beszédet és éneket.

Az Opera Mozgó a t. közönségnek csak nagy, híres, szemet-lelket gyönyörködtető filmeket fog bemutatni.

Ennek dacára a legfényűzőbb, a legkényelmesebb és legkelleme-sebb mozgó árai a legelőnyösebbek lesznek:

Földszinti ülőhely (bármelyik sorban) Lei 30.—

Páholyülés . . . . . Lei 35.—

Erkélyülés . . . . . Lei 15.—

Naponként négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor

Megnyitás pénteken, 15-én d. u. 3 órakor

Egész Kolozsvárnak részt kell vennie az Opera Mozgó megnyitőelőadásain, mely alkalommal

a **MAROKKO** grandiózus film kerül színre

Marlene Dietrich-el,

a világhírű művésznővel a főszerepben. A Paramount gyár a remeke

a tomboló szenvedély és a forró szerelem romantikus filmje, amelyben

Marlene Dietrich csábító varázsa magával ragadja a nézőket.

Uj szenzáció

A
9
P

Fantaszi Teianu

Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) A ról a szenzációsi ilfovi ügyészség pénzügyi állam lakásán, a érték millió lej készpénz bizonyít amellet mas vagyon föl államtitkár, aki ügyminisztérium je volt és Popov jutott előre a list váradi mandátum talmas vagyon ben ma az orsz emberének tartja bizonytalanságot

Teianunak ötsz vagyon volt

Teianunak ezt a godását a feketé összefüggésbe. T napokban egyre vónáságra a leg lyek ma már a ügyészségeken folytatódna.

Tana

Az Uj Kelet r autentikus helyr rint ugyanis ug bukaresti vizsgál nak a feketeszész két vizsgálja ki. A már-már befejezt tóztatásban levő minisztériumi ve Andor ellen, ak bünyösségre vonat gazolódta. Kun ismerő vallomása szálát dr. Dunca Tanasescu a tan nyitott megveszte cinizmussal taga mondatot sem ha hogy a minisztériu a Teianura vonat kokat sem erősíti

Szabadi

A vizsgálóbíró — nem is ragasz Kun Andor. Tanas továbbra is vizsgál nak. A szombati v vényszék elrendé harmincnapos vi nines kizárva, ho fogja szabadlábra lat ugyanis most eddig elhangzott t ján. Állítólag szen lomások hangzotta ják, hogy Teianun repe a szeszpanam

Gyűjtik

ellen

Ugyanakkor a írodában is Teian közölg az gyűjtik a

INGYEN

még nem kapha házhoz szállit Ö tott tiszta bű

FISCHER

TELEFO

Strada Enescu

Uj szenzációs fordulat következett be a feketeszeszpanama vizsgálatában

A kolozsvári és ilfovi vizsgálóbírók gyűjtik a bizonyítékokat Teianu volt pénzügyi államtitkár ellen

Kun Andor és Tanasescu ügyében befejeződött a vizsgálat. Hónapokig is húzódhatik az új bünyügyi vizsgálat

Fantasztikus hírek keringenek az országban Teianu vagyonáról

Cluj-Kolozsvár, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet beszámolt arról a szenzációs házkutatásról, amelyet az ilfovi ügyészség rendelt el Teianu volt pénzügyi államtitkár lakásán. Teianu lakásán, a wertheimkasszában huszonkétmillió lej készpént találtak, ami kiabálóan bizonyít amellett, hogy Teianu ma hatalmas vagyon fölött rendelkezik. A volt államtitkár, aki évekket ezelőtt a pénzügyminisztérium magasrangú tisztviselője volt és Popovici Mihály protekciójával jutott előre a listán, majd be került nagy váradi mandátumával a parlamentbe, hatalmas vagyon szerzett, hogy Bukarestben ma az ország egyik leggazdagabb emberének tartják. Vannak egyes, minden bizonnyal túlzott hírek is, amelyek szerint

Teianunak ötszázmillió lej készpénz vagyona volna külföldi bankházakban elhelyezve.

Teianunak ezt a fantasztikus meggazdagodását a feketeszeszpanamával hozták összefüggésbe. Teianuról a legutóbbi hónapokban egyre sűrűbben kerültek nyilvánosságra a legkülönbözőbb hírek, amelyek ma már a fővárosi és kolozsvári ügyészségeken hivatalos vizsgálatban folytatódnak.

Tanasescu nem akar vallani

Az Uj Kelet munkatársának abszolút autentikus helyről eredő értesülése szerint ugyanis egy kolozsvári, mint a bukaresti vizsgálóbíró a volt államtitkárnak a feketeszeszpanamában való szerepét vizsgálja ki. A kolozsvári vizsgálóbíró már-már befejezte a vizsgálatot a letartóztatásban levő Tanasescu pénzügyminisztériumi vezérinspektor és Kun Andor ellen, akikkel kapcsolatban a bűnösségre vonatkozó gyanúok be is igazolódtak. Kun Andor töredelmes beismerő vallomása a szeszpanama minden szálát dr. Dunca Gerő kezébe adta, míg Tanasescu a tanulvállomásokkal rábizonyított megvesztegetési eseteket is ritka cinizmussal tagadja. Elsősorban egy mondatot sem hajlandó elárulni abból, hogy a minisztériumban mi történt és így a Teianura vonatkozó terhelő bizonyítékokat nem erősíti meg.

Szabadlára kerül Kun Andor

A vizsgálóbíró — értesüléseink szerint — nem is ragaszkodik már ahhoz, hogy Kun Andor, Tanasescu és Balint adófőnök továbbra is vizsgálati fogságban maradjanak. A szombati vádtanácsi ülésen a törvényszék elrendelte ugyan a további harmincnapos vizsgálati fogságot, de nincs kizárva, hogy a vizsgálóbíró kérni fogja szabadlábrahelyezésüket. A vizsgálat ugyanis most más irányban folyik, az eddig elhangzott tanukihallgatások alapján. Állítólag szenzációs érdekességű vallomások hangzottak el, amelyek bizonyítják, hogy Teianunak elsősorban volt szerepe a szeszpanamában.

Gyűjtik az anyagot Kun Andor ellen

Ugyanakkor a fővárosi vizsgálóbírói irodában is Teianu bűnösségére vonatkozólag gyűjtik az adatokat. Az eljárás

INGYENTÜZIFÁT

még nem kaphat, ellenben 65 lejért házhoz szállít Önnek egy mázsás aprított tiszta búkkhasáb tűzifát a

FISCHER-FATELEP

TELEFON 1300

Strada Enescu 15 (Gyufagyár u.)

azonban még hosszú ideig elhúzódhatik, mert azok a tanuk, akik terhelő vallomásokat tudnak tenni

a volt politikai és pénzügyi hatalmaság ellen, nem mernek terhelően vallani.

De az aktákban fekvő adatok rendkívül súlyosan nehezdednek a volt államtitkárra és az ügyben rövidesen szenzációs események várhatók.

Miért nem jelölték Teianut

Kétségtelenül a Teianu ellen folyó bünyügyi vizsgálat magyarázza azt is, hogy Nagyváradon, ahol pedig néhány hónappal ezelőtt a részleges választások alkalmával választották meg az államtitkárt, most nem jelölték, sőt az ország egyetlen kerületében nem kapott jelölést. Magában az a tény, hogy az ilfovi törvényszék elrendelhetette a házkutatást

Teianu ellen, a legsúlyosabban terhelő bizonyítékokra vall.

Dr. Dunca Gerő nyilatkozata

Munkatársunk egyébként beszélgetést folytatott dr. Dunca Gerő vizsgálóbíróval, aki a következőket mondta a kolozsvári ügyészségen folyó vizsgálatról:

— Az elmúlt hetekben olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a szeszpanama vizsgálatát beszüntetjük. Ez a hír a legkevésbé sem felel meg a valóságnak. A vizsgálat folyik és naponta a legkülönbözőbb kihallgatásokat vesszük jegyzőkönyvbe. A vizsgálatot máról-holnapra befejezni. Az egészben az az igazság, hogy Kun Andor és Tanasescu ügyében a vizsgálat befejezettnek tekinthető és ha nem fogom szükségét látni fogvatartásuknak, esetleg rövidesen

Amerikában és Afrikában egyre nyugtalanítóbb méreteket ölt az antiszemitaizmus

Mexikó köztársasági elnöke antiszemita népgyűléseken vesz részt és tapsol a szónokoknak. „A mexikói lobogóval keresztül kell döfni a zsidók szívét”

Newyork, május 11. A mexikói események és különösképpen a zsidó kereskedőknek az országból való elűzése azt bizonyítja, hogy az antiszemita áramlat ebben az országban egyre erőteljesebb lesz. A zsidó kereskedők kiűzése után a mexikói vásári kereskedők a Mexico Cityben gyűlést tartottak, amelyen mintegy ötezer személy vett részt. Ezen antiszemita beszédek hangzottak el, amelyek során a zsidóknak Mexikóból való kiűzését követelték. A gyűlésen részt vett Rubio mexikói köztársasági elnök, aki tüntetőleg megtapsolta az antiszemita szónokok beszédeit. Az egyik felszólaló felhívta az elnököt, hogy „szurja ke-

resztül a mexikói lobogóval a zsidó szíveket”.

Buenos Ayres, május 11. Buenos Ayresben a német bevándorlók nemzeti szocialista pártot alakítottak. Az alakuló gyűlésen az egyik szónok kijelentette, hogy az argentinai zsidó sajtó Anglia érdekeit szolgálja s a jelenlegi ideiglenes argentinai kormány nem egyéb, mint eszköz a zsidó vámpír kezében, minthogy a nemzetközi világkapitalizmus, különösképpen pedig a nagy angol bankok szolgálatában áll. A gyűlés végén egy dalt énekeltek el, amelynek refrénje: „Halál a zsidóknak”.

Buenos ayresi német körökben nem veszik túlságosan komolyan a nemzeti

szocialista propagandát. Az „Agentinische Tageblatt”, amelyet a buenos ayresi hitleristák élesen támadnak, tudni véli, hogy az antiszemita pártnak mindössze tizenhárom rendes tagja van. Az alakuló gyűlés mindenesetre igen látogatott volt.

Kapstadt, május 11. A Makkabeus szövetség bankettjén Robinson képviselő a délafrikai parlament tagja, beszédet tartott, amelyben rámutatott arra, hogy Dél-Afrikában az antiszemitaizmus egyre inkább terjed. A társadalmi antiszemitaizmus abban nyer kifejezést, hogy társadalmi és sportklubokba a zsidókat csak nagy nehézségek árán veszik fel.

Nagy izgalom előzi meg a francia köztársasági elnökválasztást

Szardán délután lesz az összecsapás Briand és Dommer között

Párizs, május 11. A francia kamara és szenátus köztársasági csoportjai ma délután küldöttséggel járultak Briand külügyminiszter elé, akik felkértek, hogy vállalja a jelöltséget a köztársasági elnöki tisztségre.

A kamara demokrata unió nevű csoportja mai ülésén elhatározta, hogy az elnökválasztás kérdésében kedden dönt végérvényesen. Valószínű, hogy a csoport többsége Doumernek, a szenátus elnökének jelölése mellett foglal állást.

Szardán délután háromkor kezdődik meg Versaillesban a francia nemzetgyűlés ülése, amelynek tárgysorozatán csak egyetlen pont szerepel: az új francia köztársasági elnök hét évre szóló megválasztása.

E választásnak különös jelentőséget ad az általános európai politikai helyzet s Doumergne elnök legutóbbi nizzai beszéde, amely világos állásfoglalás volt Briand külügyminiszter elnöki jelöltetése s politikája ellen.

Ennek ellenére Briand jelölt, sőt komoly jelöltje az egységes baloldali pártoknak, amelyek magukban foglalják e tekintetben a szociáldemokratáktól kezdve a radikális szocialistákön keresztül a kisebb, mérsékelt baloldali, demokratikus, sőt katolikus csoportokat is, amelyek egyként Briand külpolitikájának hívei. Ezt a külpolitikát röviden a következő

formulában lehetne visszaadni: „Az európai válságot európai szervezet segítségével s keretében kell meggyógyítani.”

A jobboldali pártok jelöltje viszont Doumer, a szenátus elnöke, volt pénzügyminiszter, aki a francia politikának tiszteletreméltó, de meglehetősen szürke alakja. Az ő jelöltséget támogatja azonban Doumergue, Poincaré, sőt állítólag maga Laval miniszterelnök is, aki különösen az „Anschluss” kérdésében tett kijelentéseivel külpolitikai szempontból kimondottan nemzeti alapra helyezkedett, abból a doumerguei formulából indulva ki, hogy minden nemzetközi organizációnál többet ér egy szilárd alapokra helyezett honvédelem s egy egységes, pénzügyiekben kiegyensúlyozott nemzet.

A többi jelöltek: Painlevé, Lebrun, Berard nem jönnek komolyan tekintetbe s ilyen körülmények között az esélyek egy formák s a végső küzdelem azon a ponton fog eldőlni, hogyan reagáltak egyes képviselők és szenátorok a legutóbbi kamrai külpolitikai vitákra?

Szardán azonban a harc változatlanul folyik sajtóban és uccai plakátokon, annak ellenére, hogy az elnökválasztásban a nagyközönségnek tulajdonképpen semmi köze nincs. A plakátharc középpontjában Coty, az egykori korzikai parfümös áll, aki az elképzelhető összes eszközökkel Briand megválasztása ellen agitál s a leg-

Pöstyén

a reumások világfürdője,

ahol a beteg magában az eredeti forrásban fürdik. A természetes iszapmedencékkel egybeépültek: THERMIA PALACE luxusszálló, CYRILL gyógyház (a közeposztályiak) és PRO PATRIA népszanatórium. Jutányos elhelyezkedés, átalánykurák, mindennemű sport és szórakozás. Felvilágosítás: APOSTOL gyógyszerter, Lukács Ferenc gyógyszerter, Cluj. Vezérképviselő Románia részére Singer László gyógyszerész, Timisoara II. Str. Saguna 8. szám.

szabadlábrahelyezésük is megtörténik. A tanukihallgatások során ugyanis a vizsgálat egészen más fordulatot vett. Ez az újabb vizsgálat rövid idő alatt is véget érhet, de

nem lehetetlen, hogy hónapokig is elhúzódjék,

mert az egyes tanukihallgatások során egyre újabb adatok merülnek fel, amelyekhez újabb tanuk kihallgatása szükséges.

Arra vonatkozólag, hogy kik ellen irányul az új vizsgálat, Dunca Gerő dr. megtagadta a felvilágosítást. A vizsgálóbíró kitért ama kérdésünkre elől is, hogy Teianu ellen milyen vallomások vannak a birtokában.

a világmárka megővja Ont a nemi betegségek-től.

„OLLA”
GUM...?

Megjelent a Jorga-kormány első rendelete a feketeszesz ellen

A szeszraktárak kikapcsolásával, a borszeszgyárosok javára akarja megoldani a szeszkerdést a kormány

Az új rendelet megtiltja, hogy szeszraktárosok adjanak el árut a likőr- és rumgyárosoknak. Csak a borszesz-szindikátusnál szereshetik be szesz-szükségeiket a gyárosok

A közigazgatási bíróságnál akarják a rendeletet megtámadni a szeszraktárosok

Cluj-Kolozsvár, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzügyminisztérium új vezetői a behirdetett feketeszeszellenes kampányt egy rendelettel indították meg, mely azonban sokkal inkább igazolja bizonyos érdekelt körök közbelépésének eredményét, mint a feketeszeszellenes kampány intencióit. Az új rendelet néhány feltűnő rendelkezést tartalmaz, a mely az amugyis stagnáló szeszkereskedelmet létében veszélyezteti. A rendeletből nehezen olvasható ki az a cél, mintha az a feketeszeszgyártást akarná megakadályozni, de annál inkább igazolja azt, hogy a kormányzat szeszpolitikája óriási előnyökhöz juttatja a bortermelőket azzal, hogy ugyszólván teljes egészében a borszeszgyárosoknak szolgáltatja ki a piacot a mezőgazdasági szeszgyárak rovására.

Volt már alkalmunk az Uj Keletben beszámolni arról, hogy a feketeszesz ellen az ország különböző ügyészségeinél megindított vizsgálatok után a feketeszeszgyártás ugyszólván teljes egészében megszünt az országban. A szeszgyárak leállították üzemüket és a feketeszeszgyártás során felhalmozott legális szeszszelvényeket próbálják értékesíteni. Ezt azonban teljesen lehetetlenné teszi a borszeszgyárak hatalmas konkurenciája. Eppen ezért hat meglepetésként az új rendelet, mely újra a borszeszgyárak számára nyújt további lehetőségeket.

A rendelet egyébként szösz szerint a következő:

A szeszgyártás 45. cikkében előirt higitások a szeszfőző üstökénél, finomítóknál, borszeszgyáraknál és a szeszszeszitalnagyraktáraknál végezhetők. Az esetben, ha a kimérésék kicsinyben kapják a pálinkát, a higitást a termelőhelyen szabad csak eszközölni.

A raktárakra vonatkozó intézkedések

A nagyraktárak raktáron tarthatnak negyven foknál erősebb borpárlatot és pálinkát is, azonban a fogyasztásra történő eladás alkalmával kötelesek azokat felhigítani a törvénynek megfelelően. A higitás az ital tulajdonosa által történik minden hivatalos szerv közreműködése nélkül.

A szeszszeszitalnagyraktárak egymásnak szeszszeszitalt nem adhatnak el. A szeszszeszitalnagyraktárak, ahol bort és söröt nem tartanak raktáron, borszeszt is tarthatnak, azonban

nem adhatják el azt konyak, likőr, rum, szesz, vagy borpárlatgyárosoknak. A nagyraktárakból kivitt szeszszeszitalt semmiféle címen nem lehet a raktárakba visszavinni.

A rum- és likörgyárak a gyárba csak termékek előállításához szükséges borszeszt vihetnek be. A rumot csak finomított borszeszből, a konyakot csak legfeljebb 78 fokos borpárlatból, a likőrt pedig finomított borszeszből vagy ipari szeszszeszből lehet előállítani. Az esetben, ha a likőrt ipari szeszszeszből állítják elő, ugyerre a pénzügyminisztériumtól külön engedélyt kell kérni.

Ha a gyár saját termékeit, mint rumot, konyakot, vagy likőrt a gyárból adja el, ugy speciális engedélyre nincs szüksége. Ha azonban a gyár mellett ugyanazon udvaron, vagy ingatlanban szeszszeszitalnagyraktárt is tart, erre külön italmérségi engedélyt kell kérjen és a megfelelő illetéket le kell fizetni.

Csak a borszeszszeszindikátusnál lehet beszerezni az árut

A rum- és likörgyártáshoz szükséges szesz csak Borszeszszeszindikátustól és annak kerületi raktáraitól szereshető be. A gyárak egymásnak nem adhatnak el borszeszt, vagy borpárlatot, ezt a nyers-

anyagot nem köleszőnözhetik egymásnak és nagyraktáraktól sem vásárolhatnak borszeszt, vagy borpárlatot. Szigoruan tilos likőr-, rum- és konyakgyárosoknak ugynevezett speciális pálinkákat készíteni.

A szeszgyárak tulajdonjogaira vonatkozó iratok beadása

A pénzügyminisztérium a szesztermelés ellenőrzése céljából elrendelte, hogy a szeszgyárak, a borpárlatgyárak, a sör-, likőr-, rum-, konyak- és ecetgyárak tizenöt napon belül a pénzügyigazgatósághoz nyújtsák be azon iratokat, amelyekből megállapítható, hogy ki a gyár, illetőleg a berendezések tulajdonosa, a telek és a gyárépület tulajdonosa, bérlet esetén ki a bérlő. Az esetben, ha a gyárnak több cégjegyzője van, be kell nyújtania a cégjegyzésre jogosultak aláírását is. Ha a gyár részvénytársasági alapon működik, ugy bemutatandó a vállalat alapító okirata azzal a megjelöléssel, hogy kik az adminisztratív és technikai vezetők. Az adatok helyességét a pénzügyigazgatóság ellenőrzi.

A rendelet legfeltűnőbb része az, hogy megakadályozza a szeszszeszitalnagyraktárak mű-

ködését. Azzal, hogy a szeszraktárak likőr, rum, stb. gyárnak nem adhatnak el árut, a rendelet a gyáros és vevő közül ugyszólván kikapcsolta a közvetítő kereskedelmet. A rendelet nyilván azt a célt szolgálja, hogy ezzel a bárcamanipulációkat megakadályozza, de ezt a kontról fokozásával kell, hogy elérje a kormány és nem azzal, hogy elveszi a szeszraktárosok és depótulajdonosok kenyerét. Ugyancsak különös és érthetetlen az a rendelkezés, amely szerint a raktárból kiszállított árut többé nem szállíthatja vissza a raktártulajdonos. Eszerint, ha szállítás után a raktár valamelyik vevője stornirozza a vételt, a raktáros többé nem hozhatja haza az áruját.

A kormányynak az elmúlt évek keserves tapasztalataiból rá kell jönnie arra, hogy a szeszkerdést ennyire egyoldalú rendeletekkel megoldani nem lehet, mert csak a szeszgyártás egészséges módosításával lendítheti vissza rendes kerékvágásába Románia szesziparát. Információnk szerint egyébként a szeszkereskedők a közigazgatási bíróságnál fogják megtámadni a rendeletet, amelynek egyes passzusai az alkotmányba ütköznek.

Olaszországi üdülése közben baleset érte Mária királynét

A királyné a lábán szenvedett sérüléseket és pár napig ágyban kell maradnia

Milánó, május 11. Az esti órákban érkező jelentések szerint Mária román anyakirálynét olaszországi üdülése során szerencsétlenség érte. A királyné Milánó közelében, a Como tó melletti Belagióban üdül. Ma őfelsége turistautat tett a Beloni hegységben és séta közben egy hegyszakadék mellett érte a szerencsétlenség.

A szakadék mellett egy sziklán, mely az esőzésektől csuszós volt, a királyné elesett és a lábán súlyos zúzódásokat szenvedett. Őfelsége sérülései annyira fájdalmasak voltak, hogy nem tudott a lábára állni és közvetlen környezetének kellett a közeli üdülőhelyre szállítania, ahol bekötötték sérüléseit. A királyné kénytelen lesz pár napig az ágyat őrizni.

„Ha én vagyok a német delegáció vezetője, az ördögbe küldtem volna ont!”

— mondotta Ghica, Kirchholdes bukaresti német ügyvivőnek

Bucuresti-Bukarest, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ghica külügyminiszter tegnap este teát adott a külügyminisztériumban a bel- és külföldi sajtó képviselőinek tiszteletére. A külügyminiszter hosszu expozéban ismertette a kisanant konferenciájának tárgyalásait és eredményeit. Rámutatott arra, hogy a konferencián főleg a preferenciális vámtarifa képezte megbeszélés tárgyát, majd az egyik újságíró kérdésére részletesen ismertette a román-német kereskedelmi tárgyalásokkal kapcsolatos konfliktusok történetét. A külügyminiszter elmondta, hogy ezek a tárgyalások már évek óta

huzódnak. Az utóbbi időben Németország erősen szorgalmazza a kereskedelmi konvenció megkötését. Kirchholdes bukaresti német ügyvivő néhány nappal a kisanant konferenciája előtt felkereste őt és megkérdezte, hogy mikorra hívja le Bukarestbe a német delegátusokat.

— Azt válaszoltam, — mondotta a külügyminiszter, — hogy május 7-re jöhetnek.

A német ügyvivő hivatkozott arra, hogy a kisanant konferencia már 5-én befejeződik és május 6-át kérte terminusnak. A külügyminiszter ehhez hozzá is járult. A német ügyvivő közben azt olvasta a lapokban, hogy a kisanant kon-

Hajhullás és hajkorpázás ellen a legjobb szer az **EGGER-PETROL** Kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában

ferencia egy nappal hamarabb kezdődik és fejeződik be, mire letáviratozta május 5-re a német delegátusokat, akik meg is érkeztek Csernovicba. A külügyminisztérium azonban közölte a német ügyvivővel, hogy a kisanant konferenciára való tekintettel a román kormány csak 6-án fogadhatja a német delegátusokat. Kirchholdes erre éjjel két órákor álmutól zavarta fel a német delegátusokat és Csernovicból visszaküldte őket Németországba.

— Másnap Kirchholdes felkeresett engem és elismerte, hogy professzionális hibát követett el, amikor lapinformációk után indult el. Azt válaszoltam neki, hogyha én lettem volna a német delegáció vezetője s engem éjjel két órákor felzavar álmomból, elküldtem volna az ördögbe.

A külügyminiszter hangsúlyozta, hogy nem egy Németország és Románia közötti diplomáciai konfliktusról van szó, hanem csupán német hivatalnokok közötti félreértésről, amely a két állam közötti viszonyt nem zavarja.

Károly király pohárköszöntője a május 10-i diszvacsorán

Bukarest, május 11. Május 10-ét tegnap rendkívüli fényvel ülték meg ugy Bukarestben, mint az ország összes nagyobb városaiban. A bukaresti ünnepek az érseki székesegyházban tartott Te Deum után a Sosszén zajlottak le nagy katonai szemle keretében, amelyen Károly királlyal az élen résztvett a királyi család, a diplomáciai kar, az ünnepségre Bukarestbe érkezett külföldi vendégek és katonai missziók, a kormány tagjai és a legfőbb polgári, katonai és egyházi méltóságok.

A felvonulás a Sosszén 3 óra hosszat tartott és rendkívüli imponzáns látványt nyújtott. A hatalmas néptömeg és katonaság óriási ünneplésben részesítette Károly királyt, aki, mint Románia uralkodója ezuttal, első ízben vett részt május 10-nek megünneplésében.

Tegnap este a tisztikaszinóban Stefanescu Amza tábornok hadügyminiszter bankettet rendezett, amelyen Károly király, Miklós herceg, Presan és Averescu marsallok, Iorga miniszterelnök és a kormány tagjai, a külföldi diplomáciai kar és a tisztikar legmagasabbrangú képviselői vettek részt.

A diszvacsorán a hadügyminiszter, majd Iorga vetettek történelmi viszápillantást a román hadsereg kiváló fegyvertényeire, majd Károly király mondott igen mély hatást keltő beszédet. Az uralkodó hangsúlyozta, hogy a román hadsereg tradíciói Plevna, Grivița, Oituz, Marasesti, Marasti és annyi más névvel forrnak össze. Boldog, hogy királyja és legfőbb hadura a derék román katonáknak. A királyné kezdve a legutolsó csapatparancsnokig mindenkinél el kell követnie mindent, hogy a román katonának meg legyen mindene, ugy a testi, mint a lelki felkészültsége. Románia népe a legbékeszeretőbb és a román állam a világon leginkább kívánja a békét, de a hadseregének mindig felkészülve kell lennie a haza földjének megvédésére.

A király óriási hatást keltett beszéde után Presan marsall szólt fel, mire a bankett hivatalos része véget ért.

Modern zsidó költők

Ivan Goll, Andre Spire, Jabotinszky, Werfel, Max Brod, Avigdor Hameir, stb.

zsidó versei

(Herz könyvtár) 20 lej beküldése ellenében pórtómentesen küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

Eső ellen esernyőt Nap ellen napernyőt

Még mindig szenzációs dumping árban vehet a **Transilvania Ernyőáruház-ban**

Cluj, Calea Regele Ferdinand 17

Női, férfi ruhákat szintelenít, fest tisztít

CZINK, Cluj

Az O

Máramaros z... zását. Dr. Fis... Megalaku

Bucuresti-Bukares Kelet tud.). A Ro... manifestummal fo... zsidóságához. A ma... nap Bukarest ucaí... vetkezőképpen hang

„Zsidó Testvére

1931 május 4-e... a megnagyobbodott... életében. Tizenhé... gatózás után az... delegátusai elhata... Zsidó Párt megal

Zsidó Testvére

Miként a többi... már régen meg v... pártja, amely jog... és megvalósításáért... zsidóságához. A ma... nap Bukarest ucaí... vetkezőképpen hang

A Zsidó Párt fog... tölteni, hogy megvé... illető jogokat, hog... megvalósítsa összes... Zsidó Párt egysége... nak mondja ki a z... nizmussal, amelyet... termékeny munka... nyítani az állam... bentartása mellett... szolgálataiban. Ha a... tok felsorakozni, e... kárbaveszni s nem... keit szolgálni.

Zsidó Testvére

A választások k... kötelezettek telje... neteket.

Felhív benneteki... parlamentbe igazi k... Párt által a képvis... tott listák meg fog... hogy kijelöljétek h... litikai életében. Ez... mániai zsidóság... fogják jelenteni. Kell adnotok politiz... zonyítsátok be, fe... történelem előtt é... gosságát. Szentesi... tokkal a romániai z... szolidaritását.

Zsidó Testvére

Velünk vannak... csatolt területek... elemei. Velünk v... zsidóság emancipá... delem vezére és ve... ság, a jövő remén... Szavazzatok a Z... niai zsidóság fog... Szavazzatok a Z... A manifestum... Zsidó Párt diszle... dar, a Zsidó Párt... nagyiparos, a reg... alakja irták alá.

Dr. F... elnök

Cluj-Kolozsvár, Tivadar, a Romá... vasárnap délben

Ha az

hogy az... az erde... egyetle... zavarta... sitse

i i z... fontosan

Az Országos Zsidó Párt választási frontján

Máramaros zsidósága nagy lelkesedéssel mondta ki a Zsidó Párthoz való csatlakozását. Dr. Fischer József, dr. Kertész Jenő és Jámbor Ferenc választókerületeikben. Megalakult a Zsidó Párt marosujvári, nagyenyedi és gyulafehérvári tagozata

Az Országos Zsidó Párt manifesztuma

Bucuresti-Bukarest, május 11. (Az Uj Kelet tud.). A Romániai Zsidó Párt manifesztummal fordult az egész ország zsidóságához. A manifesztum, amelyet tegnap Bukarest utcáin kiragasztottak, a következőképpen hangzik:

„Zsidó Testvérek!

1931 május 4-e történelmi nap marad a megnagyobbodott Románia zsidóságának életében. Tizenhétévi vívódás és tapogatózás után az ország zsidóságának delegátusai elhatározták a Romániai Zsidó Párt megalakítását.

Zsidó Testvérek!

Miként a többi etnikai kisebbségeknek már régen meg van a maguk politikai pártja, amely jogaik kihangsúlyozásáért és megvalósításáért küzd, eképpen nektek is van a mai naptól kezdve egységes politikai szervezetetek: a „Romániai Zsidó Párt”. Van-e szükségetek egy szervező polgári jogaik védelmére? Kétségtelenül van! A vallási, kulturális és gazdasági élet terén vannak-e kollektív sérelmeitek? Elvitathatatlanul! Vannak-e kisebbségi követeléseitek ebben az országban? Minden körülmények között!

A Zsidó Párt fogja azt a hivatást betölteni, hogy megvédje a benneteket megillető jogokat, hogy kihangsúlyozza és megvalósítsa összes követeléseiteket. A Zsidó Párt egységének és oszthatatlannak mondja ki a zsidóság politikai szervezetét, amelyet a rend, a béke és a termékeny munka ideáljai felé fog irányítani az állam törvényeinek tiszteletben tartása mellett, a trón és az ország szolgálatában. Ha a Zsidó Párt körül fogtok felsorakozni, erőtök nem fog többé kárba veszni s nem is fogja mások érdekeit szolgálni.

Zsidó Testvérek!

A választások küszöbén a Zsidó Párt kötelesegték teljesítésére hív fel benneteket.

Felhív benneteket, hogy küldjétek a parlamentbe igazi képviselőketek. A Zsidó Párt által a képviselőválasztásra benyújtott listák meg fogják adni a lehetőséget, hogy kijelöljétek helyeteket az ország politikai életében. Ezek a választások a romániai zsidóság lelkiismereti vizsgáját fogják jelenteni. Ragyogó bizonyítékát kell adnotok politikai érettségiteknek. Bizonyítsátok be, felelősségérzeteteket a történelem előtt és követeléseitek igazságosságát. Szentelsetek meg szavazatokkal a romániai zsidóság szétválhatatlan szolidaritását.

Zsidó Testvérek!

Velünk vannak a régi királyság és a csatolt területek zsidóságának dolgozó elemei. Velünk van a régi királyságbeli zsidóság emancipálásáért folytatott küzdelem vezére és velünk van a lelkes ifjúság, a jövő reménysége.

Szavazatok a —(jelre, a romániai zsidóság fogadalmának jelére.

Szavazatok a Zsidó Párt listájára! A manifesztumot dr. Adolf Stern, a Zsidó Párt díszelnöke, dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt elnöke és A. L. Zissu nagyiparos, a regáti zsidóság egyik vezér alakja írták alá.

Dr. Fischer Tivadar pártelnök Kolozsvárra érkezett

Cluj-Kolozsvár, május 11. Dr. Fischer Tivadar, a Romániai Zsidó Párt elnöke vasárnap délben érkezett meg Bukarest-

ből Kolozsvárra. A pályaudvaron a párt erdélyi tartományi tagozata, a vérehajtóbizottság és a kolozsvári helyiszervezet küldöttsége fogadta. A küldöttség nevében dr. Weisz Jenő, a kolozsmegyei szervezet ügyvezető alelnöke üdvözölte a pártelnököt, biztosítva őt a zsidóság szeretetéről és támogatásáról.

Dr. Fischer Tivadar meleg szavakban mondott köszönetet a nem várt fogadta-

tásért s kifejezte azon meggyőződését, hogy most, amikor a zsidóság először indul önálló listával a választási harcba, minden zsidó átérzi az együvértartozás és a közös sors magasztos gondolatát s minden mellékgondolatot félretéve öntudatosan s egységiesen fog felsorakoztatni a Romániai Zsidó Párt zászlaja alá, mely a zsidó nép egyetemének jobb sorsáért kíván harcolni.

Megindult a választási kampány

Az Országos Zsidó Párt erdélyi szervezete vasárnap megkezdte a választási propagandát és a szervezkedés munkáját Erdély összes megyéiben. A Zsidó Párt kiküldötteit mindenütt nagy szeretettel és kitörő lelkesedéssel fogadták. Egymás után alakulnak meg a Zsidó Párt helyi és megyei tagozatai, amelyek vallási és politikai árnyalatra való tekintet nélkül felelnek az egyetemes erdélyi zsidóságot. Az Országos Zsidó Párt gondolatát s az önálló lista letételét teljes megértéssel fogadták mindenütt a zsidó választók, amelyek az egyesülés óta először fogják szavazataikat saját jelöltjeikre leadhatni.

Vasárnap erdélyszerte több népes és látogatott gyűlés zajlott le, amelyekben a Zsidó Párt képviselőjelöltjei kifejtették a párt programját és rámutattak azokra az okokra, amelyek az önálló harc beindítását szükségessé tették. Dr. Fischer József Máramaroszigeten, dr. Kertész Jenő pedig Szatmár megyében vette fel az érintkezést a zsidó választókkal. A beérkező jelentések szerint az erdélyi zsidóság imponáló egységben fog a zsidó lista jelöltjei mögött felsorakozni.

A Zsidó Párt Fehér megyében

Alba-Julia-Gyulafehérvár, május 11. Alsófehér megyében lázas gyorsasággal és nagy lelkesedéssel folynak a Zsidó Párt szervezési munkálatai. A választási propaganda ugyancsak nagy lendülettel indult meg. Jámbor Ferenc, a Zsidó Párt erdélyrészi főtitkára, a Zsidó Párt első fehérmegyei listavezetője vasárnap délelőtt Gyulafehérvárra érkezett és felvette az érintkezést a város zsidóságának vezetőivel. Ezzel egyidejűleg az erdélyi tartományi vezetőség megbízásából Noszin Mór mérnök, Nagy Samu gyógyszerész, dr. Dénes László, ifjúsági szekció szervezőbizottságának elnöke és Kasztnér Rezső, a Zsidó Párt erdélyi tartományi titkára Marosujváron és Nagyenyeden vettek részt a helyi szervezetek alakuló gyűlésein.

Marosujváron

Marosujváron ugyszólván a városka öszsz-zsidóságának részvétele mellett folyt le az alakuló gyűlés, amelyet dr. Dénes Artur hitközségi alelnök nyitott meg. Utána Noszin Mór mérnök ismertette a Zsidó Párt megalakulásának körülményeit és lelkes szavakban egy-egyre hívta fel a marosujvári zsidóságot. Nagy Samu gyógyszerész a választásokkal kapcsolatosan technikai felvilágosításokkal szolgált, majd Kasztnér Rezső fejtegette ki, hogy a zsidóság gazdasági, kulturális és szociális jogainak megvédése érdekében indul önálló listával a küzdelembe. Ezután dr. Dénes László az ifjúság feladataira és kötelességeire mutatott rá, majd megejtették a választásokat, amelyeknek eredményeképpen a Zsidó Párt marosujvári tagozata a következőképpen alakult meg:

Elnök: dr. Dénes Artur. Társelnök: Sternberg Izidor, alelnök: Kohn Adolf, titkár: Salamon Ernő. A választmány tagjai: Hirsch Izidor, Steinherz Hermann, Steinherz Ferenc, Lax Izidor, Salamon József, Kiss Simon, Ignácz Mihály, Nemes Márton, Goldenfeld Manó, Friedlender József, Blond Man, Léb Márton, Benjámín Ferenc, Salamon Ferenc, Schwarz Lajos, Mihály József, dr. Benjámín Izor.

Ezzel egyidejűleg dr. Dénes László és Kasztnér Rezső a központi ifjúsági szekció vezetői megalakították a Zsidó Párt ifjúsági szekcióját is Marosujváron. Elnökül egyhangulag Sternberg Lajost választották meg. Az ifjúsági szekció alakuló közgyűlését f. hó 17-re tüzték ki.

Megalakul a nagyenyedi tagozat

Marosujvárról Nagyenyedre mentek át a központ kiküldöttei. Itt délután 3 óra-kor népes gyűlésre jött egybe a városka zsidósága. A központ kiküldötteit az elnök Fenichel Mór üdvözölte, majd Noszin Mór, dr. Dénes Artur, Nagy Samu, Kasztnér Rezső és dr. Dénes László beszédei és Schönfeld Ábrahám főrabbi lelkes, átértett felszólalása után megalakították a helyi tagozatot, amelynek élére a következő vezetőség került. Elnök: Benedek Miklós, ügyvezető elnök: Klein Miksa bankigazgató, titkár: Weisz Endre, választmány: Izrael Adolf, Fenichel László, Róth Arnold, Wolf Hermann, Festinger Dávid, dr. Hager Samu, Izrael Hermann, Fischer Jakab, Ehrenthal Dezső, Bergner Hermann, Márton János, Silberstein Sándor, Ábrahám Mendel és Hirsch József.

A gyűlés Benedek Miklós elnök lendületes buzdító beszédével ért véget. Ugyancsak kimondták az ifjúsági szekció megalakítását. Ennek vezetésére Fenichel

Dr. Fischer József Máramaroszigeten

Sighetul-Marmatiiei - Máramarosziget, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától). Dr. Fischer József, a Zsidó Párt erdélyi szervezetének elnöke vasárnap délután Máramaroszigetre érkezett, hogy felvegye a kontaktust a máramarosi zsidósággal és személyesen irányítsa a választási küzdelemet. A máramarosi zsidó választási blokk, amely eddig is egységes kerete volt a megye zsidóságának, a Polgári Kör nagytermében délután három órára gyűlést hívott egybe, amelyen dr. Fischer Józsefen kívül résztvettek a máramarosi zsidóság összes vezető emberei. A termet zsúfolásig megtöltötték a máramaroszigeti zsidók, valamint a borsai, felsővisói, szaploncai, karácsonyfalvai, stb. zsidó kiküldöttek.

Megalakul a Zsidó Párt sziget tagozata

Egész Máramaros zsidósága képviselve volt a gyűlésen, amelyet az összehívók nevében dr. Klein Artur nyitott meg. Szmuk Mihály és dr. Barna Fülöp aggályait fejtegették ki az önálló zsidó politika kockázataival szemben. A megjelentek az utóbbi beszéde során számos ízben adtak nemtetszésük kifejezést, úgy, hogy Barna Fülöp dr. elhagyta a ter-

VEZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS, BUCURESTI, SMARDAN 4.

Endre kapott megbízást.

A gyulafehérvári gyűlés

A központi kiküldöttek, valamint a marosujvári és nagyenyedi tagozatok delegátusai ezután Gyulafehérvárra mentek át. Délután hat óra hívták egybe az Európa-szálló nagytermében a gyulafehérvári tagozat alakuló gyűlését, amely a város zsidóságának nagy érdeklődése közepette folyt le. A gyűlést dr. Deutsch Mór korelnök nyitotta meg, majd dr. Mózes László bemutatta a megjelenteknek a központ kiküldötteit és Jámbor Ferencet, a Zsidó Párt alsófehérmegyei listavezetőjét, akit meleg ünneplésben részesítettek a megjelentek.

Jámbor Ferenc emelkedett ezután szó-lásra, hogy programbeszédét megtartsa. Jámbor rámutatott az elmúlt tíz esztendő eseményeire, amelyeknek egyetlen, a zsidóság számára levonható konzekvenciója az volt, hogy az önálló népi politika út-jain kell keresni sérelmeik orvoslását és jogaink elismertetését. Minden egyes zsidó szavazó, a zsidó öntudatot, a zsidó ösztartást és a zsidóság politikai érett-ségét fogja bizonyítani.

Az alsófehérmegyei lista

Jámbor nagyvonalu beszéde után Noszin Mór mérnök és dr. Dénes Artur szólal-tak fel, majd a kandidálóbizottság előter-jesztésére a megyei tagozat elnökül egy-hangulag dr. Deutsch Mórt választotta meg a gyűlés.

Dr. Bleicher Alfréd mutatott rá ezután felszólalásában annak szükségességére, hogy a Zsidó Párt kiterjessze figyelmét a nyomorgó zsidó tömegekre és segítse hozzá a zsidóságot a gazdasági és szociá-lis megújuláshoz. A vidéki tagozatok ki-küldötteinek meghallgatása után meg-ejtették a jelölést, amelynek alapján a Zsidó Párt alsófehérmegyei listája a következőképpen alakult ki: 1. Jámbor Ferenc, 2. Dr. Deutsch Mór (Gyulafehérvár), 3. Dr. Dénes Artur (Marosujvár), 4. Schönfeld Ábrahám főrabbi (Nagy-enyed), 5. Dr. Bleicher Alfréd körvos (Tövis).

met. Dr. Fried Ábrahám volt a következő felszólaló, aki feltette a megjelentek előtt a kérdést, akar-e a máramarosi zsidóság az Országos Zsidó Párthoz csatlakozni, vagy sem. Harsány és egyhangu igen volt a tömeg válasza. Az elnök erre a Zsidó Párt máramarosi tagozatát megalakított-nak jelentette ki, majd dr. Fischer József emelkedett szó-lásra és egy-egy beszédben vázolta azokat az okokat, amelyek szükségessé tették, hogy a zsidóság saját erejéből igyekezzezzék parlamenti képviselést biztosítani a maga számára és küzdeni jogainak érvényesítéséért.

A hétfői értekezlet

Hétfőn délután hat óra-kor összeült a gyűlés által delegált bizottság, hogy a jelöléssel s a választásokkal kapcsolatos teendőket, valamint a párt tagozatainak megalakítását megbeszélje. Az értekezle-ten dr. Fischer József tartott nagyszá-básu beszédet a politikai helyzetéről, majd dr. Klein Artur, Szmuk Mihály, Elefánt Izidor, Herskovits Ábrahám és mások szólaltak fel.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE.

A strandfürdő Kolozsváron

15-én megnyílik. Ezért már most óva intjük a strandolókat, ne menjenek ki az évek óta bevált

Strand-krém

nélkül, mert a napsugaraktól elsőfoku, fájdalmas égés fognak szenvedni.

Csak tubusban V. M. monogrammal eredeti. Ára 25 lej
Minden patika, drogueria és illatszertár árusítja. — Főraktár: „VARIA” Cluj

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul telje-
sítse kötelességét

I I Z E S S E
Döntősen előfizetését!

...pázás
...er az
PETROL
...minden gyógyszer-
...drogueriában

...hamarabb kezdődik
...letáviratozta május
...usokat, akik meg is
... A külügyminisz-
...lte a német ügy-
...ntant konferenciára
...mán kormány csak
...német delegátusokat.
...el két órákor alkuk-
...met delegátusokat és
...ldte őket Német-

...oldes felkeresett en-
...hogy professzionális
...nikor lapinformációk
...t választoltam neki,
...na a német delegáció
...jjel két órákor fel-
...küdtem volna az

...hangsúlyozta, hogy
...és Románia közötti
...sról van szó, hanem
...lnokok közötti félre-
...ét állam közötti íg-
...a.

**pohárköszön-
...orán**

...11. Május 10-ét
...fénnyel ülték meg
...mint az ország ösz-
...saiban. A bukaresti
...ki székesegyházban
...után a Sosszén zaj-
...nai szemel kereté-
...ly királlyal az élén
...család, a diplomá-
...srege Bukarestbe
...endégek és katonai
...y tagjai és a leg-
...nai és egyházi mel-

...sszén 3 óra hosszat
...il impozáns látványt
...lmas néptömeg és
...innepülésben részesi-
...t, aki, mint Ro-
...ezuttal, első ízben
...10-nek megünneplé-

...isztikaszinóban Ste-
...rnok hadügyminisz-
...ezett, amelyen Ká-
...s herceg, Presan és
...k, Iorga miniszter-
...y tagjai, a külföldi
...s a tisztikar legma-
...selői vettek részt.

...a hadügyminiszter,
...tek történelmi visz-
...mán hadsereg kiváló
...majd Károly király
...y hatást keltő beszé-
...hangsúlyozta, hogy a
...tradíciói Plevna,
...arasseti, Marasti és
...forrnak össze. Bol-
...és legfőbb hadura
...atonáknak. A király-
...első csapatparancs-
...ok el kell követnie
...román katonának
...ne, ugy a testi, mint
...ge. Románia népe a
...és a román állam a
...kivánja a békét, de
...mindig felkészülve kell
...ájének megvédésére.
...hatást keltett beszéde
...all szólalt fel, mire a
...része véget ért.

zsidó költők
...Spire, Jabotinszky,
...l. Avigdor Hameiri,
...stb.

versei
...0 lej beküldése ellené-
...n küldi az Uj Kelet
...osztálya.

K, Cluj

„A nemzeti temperamentum kitörése néha el nem kerülhető — mondja Bethlen magyar miniszterelnök az antiszemita kilengésekről

Bethlen egy amerikai újságíróknak adott nyilatkozatában tagadja, hogy Magyarországon numerus klauzus volna

Budapest, május 11. George Viereck, a neves amerikai újságíró magyarországi tanulmányútja során felkereste Bethlen István miniszterelnököt, aki hosszú nyilatkozatban ismertette véleményét a hírlapíró előtt az aktuális kérdésekről. Viereck többek között szóba hozta a magyarországi zsidóság helyzetét és a numerus klauzus problémáját is. A beszélgetés idevonatkozó része a következőképpen folyt le:

A zsidókérdés Magyarországon

Viereck: Magyarország energikusan próbál testáztatni a magyar kisebbségekkel szemben tanúsított rossz bánásmód ellen. Hogyan óvják meg önök a kisebbségek jogait saját hazájukban?

Bethlen: Mit ért ez alatt?

Viereck: Nem ritkán olvasunk olyan újsághíreket, hogy Magyarországon üldözik a zsidókat. Mire vezethető vissza a magyarországi antiszemitizmus növekedése?

Bethlen: Az antiszemitizmus növekedett Magyarországon, mert anép véleménye kapcsolatba hozta a zsidókat és a bolsevizmust. Az a tény, hogy néhány zsidó gazdag maradt, miáltal a legtöbb magyar ember elszegényedett, növelte a nép elkeseredését.

A numerus klauzus

Viereck: Miért zárják ki egyetemre a zsidó hallgatókat?

Bethlen: Nem zárjuk ki a zsidókat. Közvetlenül a bolsevizmus legyőzése után olyan törvényt hoztunk, amely az összes egyetemi hallgatók számát korlátozta. Ez a törvény, amely több évig volt érvényben, a zsidó hallgatók számát a zsidóságának a népességhez viszonyított arányszáma szerint határozta meg.

Viereck: Miért hozták ezt a törvényt?

Bethlen: Intellektuális túlprodukciónak előtti álltunk s kénytelenek voltunk az egyetemre bebocsátható hallgatók számát korlátozni, hogy megakadályozzuk egy intellektuális proletáriátus keletkezését. Ez nem volt antiszemita rendszabály, hanem csak eszköz arra, hogy minden magyarországi fajnak egyenlő lehetőséget nyújtunk arra, hogy helyet kapjanak egye temeink meghatározott számú férőhelyein. Nem faji előítélésről, hanem egzisztenciális kérdésszóról volt szó. A törvény egyformán zárt ki zsidókat és magyar nemesekeket. A zsidók talán jobban érezték szigorát, mint mások, mert aránytalanul nagy tömegekben akartak tudományos pályára lépni. (Feláll és fel-alá jár a szobában. Végül mosolyogva): Különben is ez a törvény nem egészen idegen azoktól az iratlan szabályoktól, amelyek egyes amerikai egyetemeken és iskolákon ugyan csak korlátozzák a zsidó hallgatók számát. A zsidókkal nem bánunk Magyarországon másképp, mint egy más fajjal. A törvényt igen nagyvonalúan hajtják végre, minnek következtében a zsidó egyetemi hallgatóink száma a 12-20 százalék között mozog.

A kilengések ellen

Viereck: De hát mi a helyzet az egyetemeken zsidó hallgatók ellen történő kilengésekkel?

Bethlen: Ezeket az eseményeket mindig elítéltük. Egy egyetemet bezártam és zárva tartottam mindaddig, míg végérvén

nyes ígéretet nem kaptam a keresztény hallgatóktól, hogy nem fogják megismételni a zsidó hallgatók elleni erőszakoskodásokat. Népünk tetteit bizonyos fokig ellenőrizni tudjuk, de érzéseiken nem vagyunk urak. Ami Magyarországon a békeszerződések igazságtalanságai és ennek gazdasági következményei alatt szenved, a nép izgathatósága nagyfokú s bármennyire sajnálatos is a nemzeti temperamentum kitörése, néha el nem kerülhető.

Magyarország miniszterelnökének kijelentései kétségek nélkül igen diplomatikusan vannak megfogalmazva. Ennek ellenére sem tudják eltakarni azt a meztelen igazságot, hogy Magyarországon antiszemitizmus van és hogy a zsidó ifjuság nem tud bejutni a magyarországi egyetemekre, csak igen elenyésző hányadában.

A miniszterelnök tagadja az újságíró csak a zsidóság ellen irányult volna s azt állítja, hogy nemcsak a zsidó fiúkkal, de magyar nemesekkel is megtörtént, hogy nem tudtak bejutni az egyetemre.

Szeretnék egyetlen magyar nemes ifjú nevét ismerni, akit a numerus klauzus-törvény akadályozott volna meg abban, hogy felvétessék valamelyik magyar egyetemre. Ezzel szemben tény az, hogy a magyarországi zsidó fiúknak egy óriási számalétszáma kénytelen a külföldi főiskolákon folytatni tanulmányait. Azt sem tudjuk teljes mértékben aláírni, hogy a magyarországi antiszemitizmus azért keletkezett, mert a nép összefüggést látott a bolsevizmus és a zsidóság szerepe között. Nem a nép látta ezt az összefüggést, hanem azok az elemek, amelyek többek között az antiszemitizmus segítségével igyekeztek magukhoz ragadni és megtartani a hatalmat.

Az ilyen kijelentések nem alkalmasak arra, hogy megnyugtassák azt a külföldi közvéleményt, amelynek Bethlen miniszterelnök nyilatkozatát szánta. A külföldön pontosan ismerik a magyarországi zsidóság helyzetét. És alig van külföldi város, amelybe ne jutottak volna el a magyarországi zsidó diákok a numerus klauzus létezésének élő bizonyítékeként.

SPORT

Meglepetések a vasárnap sportján

Váratlan eredmények a pesti profiligában. Románia—Bulgária 5: 2 (1:0). Az igazságtalan bírások miatt levonult a Haggibbor a KAC vívóversenyéről

Cluj-Kolozsvár, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnap sportja úgy az országban, mint Közép-Európában rendkívül változatos eseményeket hozott, olyan előre nem látott eredményekkel, amelyek ritka szenzációszámra mennek. Belföldön Románia válogatott csapata aratott értékes győzelmet Bulgária csapata ellen és ezzel vezet a Balkán-kupában. Kolozsváron a KAC vívóversenye képezte a programot. A verseny sajnálatosan botrányba fulladt, ami főleg a feltűnően részrehajló és nem tulságosan hozzáértő zsüri-elnök szereplésének tulajdonítható.

Szenzációs eredményeket hoztak a budapesti profiliga meccsei. A Hungaria a feljavult formájú Ferencvárostól 4:1 (3:1) arányban súlyos vereséget szenvedett, ugyanakkor azonban az Ujpest 4:2 (3:1)-re kikapott a Bocskaiktól. Ilyenformán a Hungaria pontvesztését az Ujpest Debrecenben egalizálta és ezzel a profiliga állása nem változott.

A vidéki városokban nemzetközi, illetőleg bajnoki mérkőzések kerültek lejátszásra. A részletes eredmények a következők:

A BOTRÁNYBAFULLADT VÍVÓ-VERSENY

Kolozsvár: A KAC-nak a Schenker-kupáért rendezett kardesapatversenye a siker jegyében indult, mert azon az országgrész három rivalizáló sportegylete, a Haggibbor, a KAC és az NSE indultak. A közönség feszült várakozása indokoltan bizonyult, amennyiben KAC és a Haggibbor egyenlő

arányban győztek gyenge formát mutató ellenfelük, az NSE ellen és így a versenynek a két győztes csapat között kellett volna eldőlnie. Feszült érdeklődés közepette vette kezdetét a KAC—Haggibbor verseny, amelyet nehéz küzdelem után tuss-aránnyal a Haggibbor nyert meg, annak ellenére, hogy Duha zsürielnök, kit a KAC vezetősége Pestről hozott a meccse levezetésére, a legnyilvánvalóbb pártossággal ítőtte el a Haggibbort néhány megnyert asszójától. Egészen természetes lett volna, ha a zsürielnök, aki a sport-szerűtlen és pártoskodó sportembert személyesítette meg, sorozatos téves ítélezései után a Haggibbort deklarálja a verseny győztesének, annál is inkább, mert nemzetközi jogszokás, hogy holtverseny esetén a jobb tuss-arányt előző csapat marad a verseny győztese.

A Haggibbor azonban a rendező-egyesülettel szembeni lovagiasságból elállt attól, hogy magának követelje a győzelmet és hozzájárult a döntő újrajátszásához. A zsüri a megismételt döntőben hibát-hibára halmozott, a mindenki által konstataált Haggibbor tussokat egyszerűen nem adta meg, sőt odáig ment, hogy az egyik KAC vívó által lojalitásból bementett tuss sem volt hajlandó megítélni. A Haggibbor vívói erre levonták a konzekvenciát, a KAC-nak engedve át a Schenker-kupát, mely így nem nagy erkölcsi sikerrel jutott a rendező egylet birtokába.

Sajnálatos, hogy a fejlődő kolozsvári sportéletnek ilyen kínóvái is lehetnek, mert ez kerékkötőjévé válhat

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései

Ara 80 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

annak, hogy legjobb egyesületeink ha monikus egyetértésben mérhessék össze erejüket. Erre mutat az is, hogy a Haggibbor vívószakosztályában olyan eredmények is alakultak ki, hogy az egyesület nevezzen az Országos vívóversenyére, amelyet a Josika-kupáért rendez az egyesület. Mindenesetre a gyelmébe ajánljuk a rendező egyesületnek, hogy megfelelő zsüri-elnököt gondoskodjanak.

A verseny részletes eredménye egyébként a következők:

KAC—NSE: 4:0, 8:0, 9:2. Haggibbor—NSE: 3:1, 6:2, 9:2. Először meccsen győz Losonci 3, Vitályos Hinz 2, Barán 1, utóbbin győz Spitzer 3, Fischer 3, Mózes 2, Erdős 1. KAC—Haggibbor: 8:8, Haggibbor tussarányban győz, Fischer 3, Spitzer 3, Mózes 1, Erdős 1. A megismételt döntőben Haggibbor levonult.

A KAC—Haggibbor mérkőzést a mosta az eső és csak az oldboy meccs tartották meg, amely 1:1 arányban humoros jelenetekben gazdagon végződött.

Bukarest. Románia—Bulgária 5: (1:0). A román csapat megérdemelten győzött. Sepi, Bodola (2) és Stancu (2) góljaival. A bulgárok góljait Livanov és Paukow lötték.

Arad. AMTE—Ferencvárosi vasutasok 2:0 (0:0). Nagyvárad. Beskárt—NAC Crisana kombinált 2:0 (0:0). Temesvár. Banatul—TMTE 4: (2:0). Resita. UDR—TAC 3:1 (1:1). Szatmár. Törökves—Trikolor 4: (4:0), SzES—Olimpia 4:4. Maramorosziget. Maramures—CSB 2:1 (1:1). Szamosujvár. Romania—Sparta 4:0.

Budapest. Ferencváros—Hungaria 4:1 (3:1). Bocska—Ujpest 4:2 (3:1). Kispeszt—Vasas 5:3 (3:2). Bástya—III ker. 2:2 (1:1). Budai 11—Pécs Baranya 2:1 (1:0). Sabaria—Nemzeti 0:0. Attila—Turul 4:0 (2:0). Az első ligában a négy első helyezett megtartotta helyét. Vezet az Ujpest 31. második a Hungaria 29, harmadik a Bocska 26 és negyedik a Ferencváros 25 ponttal. A Kispeszt újabb két pontjával az utolsó helyre szorította a Pécs Baranyát, mely már nehezen menekül a kieséstől.

Olcsó Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I—IV. kötet 125 l. Balsac: Goriot apó I—II. kötet 70 l. Dickens: Pickwick Klub I—IV. kötet 130 l. Dickens: Odon ritkaságok boltja I—II. kötet 77 l. Dickens: Nagy várakozások I—II. kötet 793 oldal 300 l.

Az Athen eum olcsó könyvek

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 l. Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 l. Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 l. Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 l. Sztinyai Zoltán Aranykarika (füzve) 54 l. Sztinyai Zoltán: Aranykarika kötve 84 l. Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 l. Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötve 84 l. Julien Green: Adrienne füzve 54 l. Julien Green: Adrienne kötve 84 l.

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában

az összeg és portóköltség előzetes beklendése mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

ÉRTESÍTÉS!

Volt
GOBELIN
most
Rottmann és Nagy

kézimunka, rövidáru és harisya áruhaza átköltözött Wesselényi uca 13 alá, Placsintár mellé, hol tovább folytatja olcsó árusítását.

Sohse busuljon, hogy kevés a pénze,

mert kevés pénzért is vásárolhat kitűnő, jóminőségű háztartási cikkeket, kölnivizet, pudert, szappant, gummiárnt stb. a

„CITY“ PARFUMÉRIÁBAN

CLUJ, Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc ucca) 4 szám

HIP

Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő: I
Felelős szerkesztő
Bukaresti S
Hátszeg Ernő, S
Cikkeink utányon
megjelölésével

— A zsidó Párt i
gyűlése. Ma este 9 ó
iskola nagytermében
ülését az Országos
ifjusági szekciójá. A
anton is meghívja a
zsidó ifjusági szerve
azon zsidó ifjakat.
ban részt akarnak
ponti vezetőségét dr
Klein Miksa fogják

— A vasárnapi je
15-én, péntek este
vénik meg az ajánd
között, akik a 20
rencsés számszeli
Akik nem volt még
Milyen legyen az o
menjen el és a szá
kiállítás máj. 1
óráig meghosszabbít

— Felhős időjá
pestről jelentik: A
zet időjárásprognó
zón felhős időjárá
északkeleti légára
yeken kisebb zápt
nyegtelen hőmérs
jel az eddigien e
hőmérséklet Budap
ben 18 fok Celsius

KARZAT

AZ UJ

— Tűzharc rabl
zött Spanyolorszá
lentik: A spanyo
zében két ismeret
madott egy bánya
hetibérekét vitte k
rendőr sietett a m
gére, kik közül egy
arabolt sikerült lelő
menekült.

— Ne osztogassu
donból jelentik: St
rint a svéd kormány
javaslatot terjeszt a
ben a kereskedelem
intézkedések között
a szokást, hogy üzle
nes ajándékokat oszt

Autofula

A Kellenberger-fé
gép az, amivel a Hi
meo, Daimler, Saure
motorjuk hengerjé
köszörülük ki, ami
nyugodt járást bizt
gy érhetjük újból e
csiknál, ha a javítá
nygy a megvalósod
svájci gyártmányu h
köszörültetjük ki.

Az itten dolgozó
peknek a pontosság
milliméter, — de ez
gépnek ellenben ötz
ezen gépnek a pont
hatóságát az is bizo
autógyárak kizáróla
goznak.

Ez vezette arra a
„AUTOJAVITÓ CÉG
FERDINAND 56. TE
a mai nehéz gazdas
nagy anyagi áldozat
Kellenberger-féle
pel fejlesztette a r
műhelyét, mely bőv
donosok azon érdeke
hogy a legprecízebb
a legolcsóbb árban k
kért az ellenszolgált

HIREK

AZ UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánuomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A zsidó Párt ifjúsági szekciójának gyűlése. Ma este 9 órai kezdettel a neológ iskola nagytermében tartja első plenáris ülését az Országos Zsidó Párt kolozsvári ifjúsági szekciójára. A szervezőbizottság ezúton is meghívja a gyűlésre az összes zsidó ifjúsági szervezetek tagjait és mindazon zsidó ifjakat, akik a párt munkájában részt akarnak venni. A párt központi vezetőségét dr. Marton Ernő és dr. Klein Miksa fogják képviselni a gyűlésen.

— A vasárnapi jégeső miatt csak május 11-én, péntek este 8—9 órak között történt meg az ajándékok kiosztása azok között, akik a 20 lejes belépőjegy szerzésénél számszervényét felmutatták. Akik nem volt még a vármegyeházán levő Milyen legyen az otthonom? kiállítás, menjen el és a számszervényt őrizze meg. A kiállítás máj. 15-én, péntek este 9 óráig meghosszabbították.

— Felhős időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változóan felhős időjárás várható mérsékelt északkeleti légáramlással, egyes helyeken kisebb záporokkal, nappal lényegtelen hőmérsékletváltozással, éjjel az eddigienél erősebb lehüléssel. A hőmérséklet Budapesten hétfőn délben 18 fok Celsius volt.

— Hittközségi választások Nagysómkuton. Nagysómkutról jelentik: A nagysómkuti hittközség a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen megválasztották a tisztújításokat is. Elnöknek nagy lelkesedéssel választották meg dr. Goldstein Ármint, aki a multban is nagy hozzájárulással és körültekintéssel vezette a hittközség ügyeit. Alelnökök lettek: Hartstein Mihály és Salamon Ábrahám, gondnokok: Jakab Salamon és Herskovits József, pénztárnok: Schwartz Márton, ellenőr: Weiszmann Elek. Ezenkívül választották egy többtagú eljáróságot.

— Tisztújítás a clujji orth. Chevrá Kadisánál. Vasárnap, folyó hó 10-én zajlott le élénk érdeklődés mellett a Chevrá Kadisa tisztújító választása, amelyen nagy szótöbbséggel László Gyula bankigazgató lett elnöknek megválasztva. Alelnökök lettek: Schwartz Ignác és Rimóczy Jakab, gondnokok: Pál Lipót, Wohl Samu, Lázár Lajos, Roóz Izsák, pénztárnok: Indig Zsigmond, ellenőr: Schwartz Mór, gazda: Schwartzberger Mihály. Tanácsnokok: Adler Sámuel, Goldstein Lajos, Klein Mózes, Léb Samu és Landeszman Lajos.

* Hitelezők! Adások! Megjelent a teljes (az új módosított szakaszokkal kiegészített) kényszerrevezési törvény pontos magyar fordítása. Ára 100 lej. Vidékre portóval a pénz előzetes beküldése mellett 110 lej. Megrendelhető dr. Mandel Fordító Irodánál Cluj, Str. Memorandului 12.

— Teljes értékű tökéletes munkát csak az végezhet, akinek idegei rendben vannak, munkaképessége zavartalan. A reggeli és uszonnatejhez 2—3 kávéskanál Ovomaltine erősíti az izmokat és idegeket.

— Herman Lipót képiállítása. Szerdán, e hó 13-án déli 12 órakor nyílik meg Herman Lipót európai híru budapesti festőművész kiállítása a Cuib-klubban, Str. Sincai 2 alatt. A kiállítást dr. Elek Miklós fogja megnyitni.

KARZAT 10 lej!

SZINKÖR MOZGÓ

FÖLDSZINT 20 lej

AZ UCCANGYALA

Janet Gaynor és Charles Farrel legújabb nagy hangosfilmje, bűbajos, megható, remek zenéjű filmregény. Legújabb hangos Fox-hiradó.

— Tűzharc rablók és rendőrök között Spanyolországban. Londonból jelentik: A spanyolországi Oviedo községében két ismeretlen rabló megtámadott egy bányapénztárost, aki a betöréseket vitte bányauzeméhez. Két rendőr sietett a megtámadott segítségére, kik közül egyet a rablók halálra sebeztek. A további tűzharcban egyik rablót sikerült lelőni a másik erre elmenekült.

— Ne osztogassunk ajándékokat! Londonból jelentik: Stockholmi jelentés szerint a svéd kormány közelebről törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, melyben a kereskedelem tisztességét biztosító intézkedések között biztatlani kívánja azt a szokást, hogy üzletek veivőknek ingyenes ajándékokat osztogassanak.

Autotulajdonosok

A Kellenberger-féle hengerköszörülő gép az, amivel a Hispano-Suiza, Alfa-Romeo, Daimler, Saurer stb. autógyárak a motorjuk hengerjeit arra a pontosságra köszörülük ki, ami a zajtalanságot és a nyugodt járást biztosítja. Ezeket csak úgy érhetjük újból el a már használt koscsiknál, ha a javításnál ügyelünk arra, hogy a megválosodott hengereket ezen gépi gyártmányu hengerköszörülő gépen köszörültsük ki.

Az itten dolgozó hengerköszörülő gépeknek a pontossági határa 2—3 század milliméter, — de ezen Kellenberger-féle gépek ellenben ötzered milliméter — és ezen gépek a pontosságát és a megbízhatóságát az is bizonyítja, hogy a fenti autógyárak kizárólag ezen géppel dolgoznak.

Ez vezette arra a clujji SZABÓ JÁNOS AUTOJAVÍTÓ CEGET (CALEA REG. FERDINAND 56. TELEFÓN 1013.), hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett, nagy anyagi áldozat dacára, egy ilyen Kellenberger-féle hengerköszörülő géppel fejlesztette a már meglévő modern műhelyét, mely bővítéssel az autotulajdonosok azon érdekeit óhajtja szolgálalni, hogy a legprecízebb kivitelben és mégis a legolcsóbb árban kaphassák meg pénzükért az ellenszolgáltatást.

— Vasuti kedvezmény meghosszabbítása. Az államvasutak vezérigazgatósága május 17-e, vasárnap éjjel 12 óráig meghosszabbította az utazási kedvezmény érvényességét a kolozsvári vármegyeházán levő „Milyen legyen az otthonom?” kiállítás utazási igazolványát tartalmazó 40 lejes katalógusának tulajdonosai részére. Ahol nincs menetjegyiroda, az utasok Kolozsvárra szóló egész jegyüket felmutatják bármelyik kolozsvári menetjegyirodának, vagy a kiállítás pénztárának és azonnal megkapják az utazási igazolványt. Tehát senki se adja le vasuti jegyét Kolozsváron az állomási kijárati portánsnak. Az óriási érdeklődésre való tekintettel a kiállítás csak május 15-én, péntek este 9 órakor zárják le, de a visszautazás május 17-ig történhetik.

— A vér fölfrissítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferenc József viz használatát, mert ez szabályozza a bél működést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új életerőt teremt. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Katasztrófa a levegőben. Karlsruhe-ból jelentik: A karlsruhei repülőtér felett két gép a levegőben összeütközött s mindkettő lezuhant. Dr. Staibinger stuttgarti tanár életét vesztette s más három utas állapota életveszélyes.

— Berenguert szabadlára helyezték. Madridból jelentik: Berenguert volt miniszterelnököt szabadlára helyezték. Az eljárás tovább folyik ellene s 11 más volt miniszter ellen is.

— Ujabb antiszemita tüntetések Párizsban. Párizsból jelentik: A „Camelots duo Roi” reakciós ifjak egy csoportja ismét tüntetést rendezett, amelyen éltették a spanyol exkirályt és lehurragták az új köztársasági kormányt. A tüntetők ezután be akartak hatolni a zsidó városnegyedbe, de a rendőrök utjukat állották. A tüntetők ezután antiszemita dalokat énekelve a Bois de Boulogne felé mentek, ahol széjjeloszlottak.

Még nem késett el!

1931 május 19-én kezdődnek a huzások.

Szerencsés esetben nyerhető:

20,000.000 Lei

JUTALOM: **12,500.000 Lei**

FŐNYEREMÉNY: **7,500.000 Lei**

A nyereménytőke jóval több, mint **Háromszáz millió Lei**

Azonnali ki fizetés készpénzben levonás nélkül. **43.000 sorsjegy. — 42.000 nyeremény.**

Rendeljen még ma!

Aki mer az nyer!

Sorsjegyárak:	egész	fél	negyed
	1200 Lei	600 Lei	300 Lei

Fritz Dörge bank, Wien
 |K. Kärntner Strasse 43.

— Braziliát külföldi hitelezői ellenőrzés alá akarják helyezni. Londonban általános az a felfogás, hogy Brazília nem tudja államadosságának kamatait megfizetni. Az elmúlt héten állandóan estek a brazil papírok. Különösen Newyork, Amsterdam és Párizs dobták piacra kötvényeiket Londonban. Így nem csoda, hogy a 4 százalékos államkölcsön 29-re, az 5 százalékos 39-re, a 6 és félszázalékos pedig 54 $\frac{1}{2}$ -re esett. Ugyanigy estek San Paulo államkölcsöne is. A százalékos san-

paulói kölcsön, amelyet tavaly nyáron 95-ön bocsátottak ki Londonban, 55-re esett. A derut oka az, hogy az államadosság szolgáltatásának biztosítására lekötött vámbevételek nem elegendők a kamatfizetésre. Sir Otto Niemeyer, a Bank of England igazgatója már hónapok óta Braziliában tartózkodik, hogy az ottani pénzügyi helyzetet szanalja. Londoni hírek szerint a vámbevételeket a jövőben angol, amerikai és francia ellenőrök fogják kezelni.

Olcsó könyvek
 I—IV. kötet 125 L
 I—II. kötet 70 L
 Klub I—IV. kötet 130 L
 Saságok boltja 77 L
 Közások I—II. 300 L
 Olcsó könyvek let királykisassz. 51 L
 Utitársak 448
 Fene élete 248
 Film 220 oldal 68 L
 Anykarika 54 L
 Anykarika 84 L
 Ann urunk füzve 54 L
 Ann urunk kötve 84 L
 Anne füzve 54 L
 Anne kötve 84 L
 atók az
 nyvosztályában
 ltség előzetes be kül-
 telt.

— Zavargások Mukdenben. Londonból jelentik: A mandzsuri Mukdenben zavargások miatt kihírdették az ostrom-állapotot. A kormány számos letartóztatást rendelt el.

— Ujabb tömeges letartóztatások Oroszországban. Londonból jelentik: Az ukrainai Charkowban 84 tisztviselőt letartóztattak, akik ellen az a vád, hogy tiltott spekulációba bocsátkoztak.

— Végzetes vihar vonult végig egy szigeten. Londonból jelentik: Az Afrikától nyugatra eső Ascension szigeten orkán katasztrófa pusztította végig. Számolni kell azzal, hogy anyagi káron kívül legalább husz halottja van a viharok.

A próféta gyermek
 Edmond Fleg megrázó zsidó regéay
 Ára 100 lej és portó
 KAPHATÓ AZ UJ KELET
 KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

— Nincs más megoldás címen megjelent és kapható az Uj Kelet könyvostályában is Salamon László tanulmánykötete a gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Ára 40 lej.

Könyvujdonság

TOLSZTOJ

a 20. század mérlegén
 Ára 40 lej

Előfizetők utólag is fizethetik. Megrendelhető a szerzőnél: Cluj, Str. Albinei 39. és az Uj Kelet könyvostályában.

KÖZGAZDASÁG

A kormány gazdasági bizottsága jelentős leszállításokat eszközöl a CFR áruszállítási tarifájában

Május 15-én ideiglenesen bevezetik a közép-európai időszámítást

Bucuresti-Bukarest, május 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat délután ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága, Manoilescu iparügyi miniszter elnöke alatt. Az ülésen részt vettek Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter, Valcovici közlekedésügyi miniszter és Florin Zaharia iparügyi államtitkár. A gazdasági bizottság mindenképp is ellátta a kellő instrukciókkal azt a delegációt, amely a közeli napokban Londonba indul, a buzakonferenciára.

A továbbiakban elhatározták, hogy a tölgyfára kivett tizezer lejes ártól illetéket megszüntetik. Kétféle lejt bocsátanak a parasztnak rendelkezésére, hogy tengerivel láthassák el magukat azokon a vidékeken, amelyek inséget szenvednek.

A gazdasági bizottság ezután a CFR áruszállítási tarifájával foglalkozott és több jelentős leszállítást eszközölt. A

redukció az egyes árucikkeknél százalékosan kifejezve a következő:

Talpfa 42, gabona 15, vetemény 12, répa 25, tűzifa 26 százalék (kivételül.) Épülettégla 40, zöldség 30, belföldi és 28 százalék kivitelű szállításkor, cement 30, madarak 30, állatok 22, a belső szállításánál és 20 százalék a kivételül. Só 20, mész és gipsz 25, tűzifahulladék (kivételül) 25, bor 20, kivételül 25 százalék.

A gazdasági bizottság ezután a közép-európai időszámítás bevezetését vette tárgyalás alá. A bizottság egy előző ülésén elhatározta a kelet-európai időszámítás fenntartását. Minthogy azonban az előző kormány határozata alapján a CFR már a közép-európai időszámítás alapján kötötte meg a különböző egyezményeket, elhatározták, hogy a közhivatalokban és a CFR-nél vezessék be a közép-európai időszámítást, május 15-i kezdettel.

A kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara közleményei. A Nemzeti Export Intézet (Institutul National de Export Bucuresti, Calea Victoriei No. 100) a gyümölcsexport fellendítése érdekében segítségére öhajjt lenni exportöreinknek. Mielőtt azonban bármilyen lépést is tenné, adatokra van szüksége, amelyek beszerzésével a kereskedelmi és iparkamarákat bizta meg. Kamaránk ezért ezután is kéri a kerületébe tartozó gyümölcsexportöröket, hogy az alábbi adatokat mielőbb juttassa hozzánk, hogy jelentésünket idejében megtehessek. 1. Milyen fajta gyümölcsöt fog exportálni. 2. Mely országba szándékozik azt kivinni. 3. Mely állomásokon fog rakodni? 4. Hozzávetőlegesen hány vagont fog naponta berakni és kb. mely időszakban? Hangsúlyozni kívánjuk, hogy eme adatokra csak tájékozódás szempontból van szükség és semmiféle hátrányos következménnyel nem fog járni, ha valaki az

előre bejelentett mennyiséget nem teljes mennyiségben fogja leszállítani, sőt még az sem lesz baj, ha egyáltalán nem fog szállítani.

— Terméskilátások Európában és Amerikában. A mezőgazdasági krízis egyre fokozódik, mivel a gabona termelése általában növekszik és ezzel szemben a fogyasztás nagymértékben csökken. A világ gazdasági frontján ezért érthető érdeklődéssel várják az egyes országokból érkező termésbejelentéseket, melyekből egyelőre természetesen egészen homályosan rajzolódik ki az új gabonakampany képe. Jelenleg csak korai magánbejelentések állnak rendelkezésre, melyek nagy része ha nem is felel meg teljesen a valóságnak, de mindenesetre érdekes és megközelítő képét adja a mai helyzetnek. Az amerikai télibuzatermelés kilátásai rendkívül kedvezőek. Bejelentések szerint 658 millió bushel rekordtermést várnak a múlt esztendőben volt 525 millió eredménnyel

Szenzációsan olcsó könyvek!

Ferrero: A világhódító Róma. A római világbirodalom. Antonius és Cleopatra, Augustus köztársasága, Julius Caesar kötetenként	60 L	Mervai: Villamosság a gyakorlatban I—V. kötet	92 L
Emerson: Essay	40 L	Morvai: Cséplőgépek	20 L
Snyder: A modern természettudomány	40 L	Balzac: Két elbeszélés	20 L
Wagner: A művészet és forradalom	40 L	Balzac: Ferragus	20 L
Carnegie: Napjaink problémái	40 L	Heijermans: Ghettó, dráma	50 L
Chesterton: Hagyományok és hazugságok	40 L	Móricz Zsigmond: Buzakalász, szindarab	50 L
Finot: A boldogság tudománya	53 L	Flers és Croisset: Hazatérés, vígjáték	50 L
Mecsnikov: Optimista világnézet	40 L	Wachthausen: A negyvenéves asszony, szindarab	50 L
Ostwald: Feltalálók, felfedezők	35 L	Szomorjy Dezső: Szaboki Zsigmond Rafael	50 L
Woodrow Wilson: Az új szabadság	40 L	Iuigi din San Giusto: Fédé	50 L
Schmidt: A relativitás tanának világszemlélete	40 L	Oszipov, Szlucsevskij és Karazin: Elbeszélések	20 L
Salló Tamás: Nincs más megoldás	40 L	Kosáriné: Pityu, Ieblanc: A kivájt tü, Kishán: Az erősebb, Armont és Bousquer: A nagyságos asszony tancosa, összesen	99 L
Műszaki könyvek:			
Horváth László: A rádióamatőr kézikönyve	170 L	Meyrink: A zöldraru kísértet	30 L
Török Elemér: A rádió kézikönyve	136 L	Wagner: Beethoven	58 L
Molnár János: Gyakorlati rádiókönyv	136 L	Brandes: Anatole France	58 L
Balog Artur: Rádió-Telefón	81 L	Operaismertető:	
Balog Artur: Rádiókészülékek szerelése II. rész	136 L	Mozart: Figaró lakodalma	34 L
Rátkai Endre: Lánghegesztés és vágás	80 L	Leoneavallo: Bajazok	34 L
		Poldini: Farsangi lakodalom	34 L
		Erkel: Hunyadi László	34 L

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztályában Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk.

szemben. A nyári buzaöbven sokkal kedvezőlenebbek a kilátások. Kanadából sok panaszt hallani a talaj szárazsága miatt. Franciaországban javultak az eddigi rossz kilátások, de még így is a termés 10—15 százalékos csökkenésére számíthatnak. Olaszországban és Spanyolországban kielégítő a vetések állása. Németországban a hideg április időjárás miatt kissé elmaradt a vegetáció. Jugoszláviában, Romániában, Bulgáriában jó termést ígérnek a vetések. Oroszország egyes részein a hideg időjárás miatt nagy kárt szenvedtek a vetések. Magyarország legtöbb vidékéről kedvező hírek érkeznek. Az utóbbi napok esőzései jótékony hatással voltak a vegetációra.

Árverési hirdetés

Alulírott mint v. b. Kovács Soma si Comp volt aradi cég tömeggondnoka ezenel közhírré teszem, hogy a csődtömeghez tartozó ingóságok, és pedig: irodaberendezés, kész. és félkész malomkövek, részben az aradi üzletben, részben Sebisen, továbbá különféle gazdasági gépek, malomfelszerelés, gazdasági eszközök, hozzá való alkatrészek, fűrészek, kapák, ekék, kettő darab traktor, öntökészülékek, más gazdasági gépek alkatrészei, különféle anyagok 1931 május hó 16-án (1931 év május hó tizenhatodikán) délután 3 (három) órakor dr. Kelemen Gábor tömeggondnok irodájában a csődválasztmány közbenjöttével (Arad, Str. Moise Nicoara No. 12. I. em.) nyilvános árverésen eladtnak. Az árak értéke: 1.446.918 lej.

Az árverezni szándékozók tartoznak írásbeli ajánlataikat 10% bánatpénz letétele mellett május 16-án délután 12 óráig alulírott tömeggondnoknál letenni.

Az árverési feltételek a tömeggondnoknál megtekinthetők bármikor.

Az árverésre kerülő ingóságok megtekinthetők naponként a csődtömeggondnok közbenjöttével.

Dr. Kelemen Gábor ügyvéd mint v. b. Kovács Soma si Comp csődtömeggondnoka Arad, Str. Moise Nicoara 12.

Színház—Mozi

Román Opera műsora

Szerda, május 13: Ernani. (Premier.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Kedd d. u. 3, 5, 7 órakor 10 és 20 lejes helyárrakkal: Az ucca anygala. (Janet Gaynor és Charles Farrel legujabb nagy hangosfilmje.)

Este 9: Az ucca anygala. 10, 20 és 30 lejes helyárrakkal.

Szerda d. u. 3, 5, 7 órakor 10 és 20 lejes helyárrakkal: Az ucca anygala. (Janet Gaynor és Charles Farrel nagy hangosfilmje.)

Este 9: Az ucca anygala. 10, 20 és 30 lejes helyárrakkal.

RADIO MŰSOR

Idő: Közép-európai Kedd, május 12.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 16: Román zene. 17: Időjelzés, hírek. — 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. — 20: Rádiózenekar. 20.30: Előadás. 20.45: Dal-és áriaest. Verdi, Delibes, Musszorgszkij, Wagner művei. 21.15: Rádiózenekar. — 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Szalónzenekar. 1: Pontos idő, időjárás. 5: „Harc gázok”. 5.30: Katonazene. 6.30: Francia nyelvtanítás. 7: Öletirodalom és életirodalom. 7.30: Wagner: Tannhauser. Utána: Pontos idő, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 21.40: Zenekari hangv.

Berlin. 21.10: Rádiózenekar. Bach, Hindemith művei.

Breslau. 19: Rádiózenekar.

Frankfurt. 0.30: Éjjeli hangv.

Lipsc. 19.30: A Bohémek cimen hangképsorozat. 21.30: Szórakoztató zene.

Stuttgart. 20.15: Rossini: Az olasz nő Algirban c. operája.

Varsó, Kattowic, Poznan. 19.15: Offenbach: Hoffmann meséi.

Milánó. 21: Olasz operakettősök. — Táncczene.

Róma. 17: Ének és zenekari versenyszámok. 19.15: Grammfón. 20.40: Mascagni: Frenk barátunk c. operája.

Prága. 19.30: Hétfégi dalok. 20.30: Smetana művei. 22.25: Grammfón.

Pozsony. 17.50: Smetana művei.

Brünn. 21: Zeneest.

Kassa. 19.05: Ünnepi hangverseny, Smetana emlékére.

Oslo. 20: D'Albert: Hegyek alján c. operája.

Stockholm. 20: Rádiózenekar. 22: Kabaré.

London. 22.20: Strauss: Rózsalovag operája.

Szerda, május 13.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 16: Rádiózenekar. 17: Hírek. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Francia lecke. 20.30: Csehangv. 20.30: Előadás. 20.45: Fuvola-verseny. 21.15: Hegedű. 21.45: Hírek.

Budapest. 9: Hangv. 9.30: Hírek. Déli harangszó. 12.45: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4.45: Hírek. 5: Irodalom és életirodalom. 5.20: Cigányzene. 6: A sajtó elvezetése után hangv. 6.30: A kolozsvári Magyar Dalhangv. 7: Szalónzenekar. 7.50: Helyszíni közv. 9: Finn-eszt. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Cigányzene.

Bécs. 20: Bartók Béla zongorahangverseny. 22.15: Rádiózenekar.

Berlin. 20: Tánccst.

Frankfurt. 23: Cigányzene Budapesti stílusban.

Varsó. 20.30: Könyv. 21.30: Hírek. 21.45: Hírek. 22: Grammfón.

Riga. 21: Népszere zene.

Milánó. 20.45: Vigopera.

Róma. 21.15: Ének- és zenekari hangverseny.

Prága. 19.05: Szakszofónszóló.

Apró hirdetések

Köser vegetárius étterem! Rendkívül ízletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. Vaj és tejnemek saját készítmények. Schwartz Ignác. Cluj, Calea B. 10.

Erdély nagy városában lévő ügyvéd irodába keresek egy utolsó vizsgái által ízealita ügyvédjelöltet. Ha a leg több ténykedés, ki 19 éves csinos leány, butorral lengyével és némi hozománnyal rendelkez, elveszi, a vizsgák letételében segitsem és nyugodt megélhetésüket biztosítanom. Választ „Ügyvédjelölt” jelölés kiadása kéretnek.

Különbejárati, szép butorozott szék keres a központban két intelligens ember (testvérek). Cim a kiadóban.

Kiadó bolthelyiség lakással, modern kisebb-nagyobb raktárhelyiségek. Ertekezhetni Bognár és Szántónál, Rák Ferdinand 70.

Gyermekkosci olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Égészséges, fiatal zsidó nő szoptató anyának ajánlkozok. Cim: Rohmann Jánosné, Hosszu u. 12.

A Zsidónó Szakácskönyv

1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vastag, színes képekkel gazdagított könyv.

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában